

YAZI-YORUM

Kültür Sanat Ve Edebiyat Dergisi

41. Sayı

YAZI-YORUMDAKİLER

Dosya İnceleme & Deneme

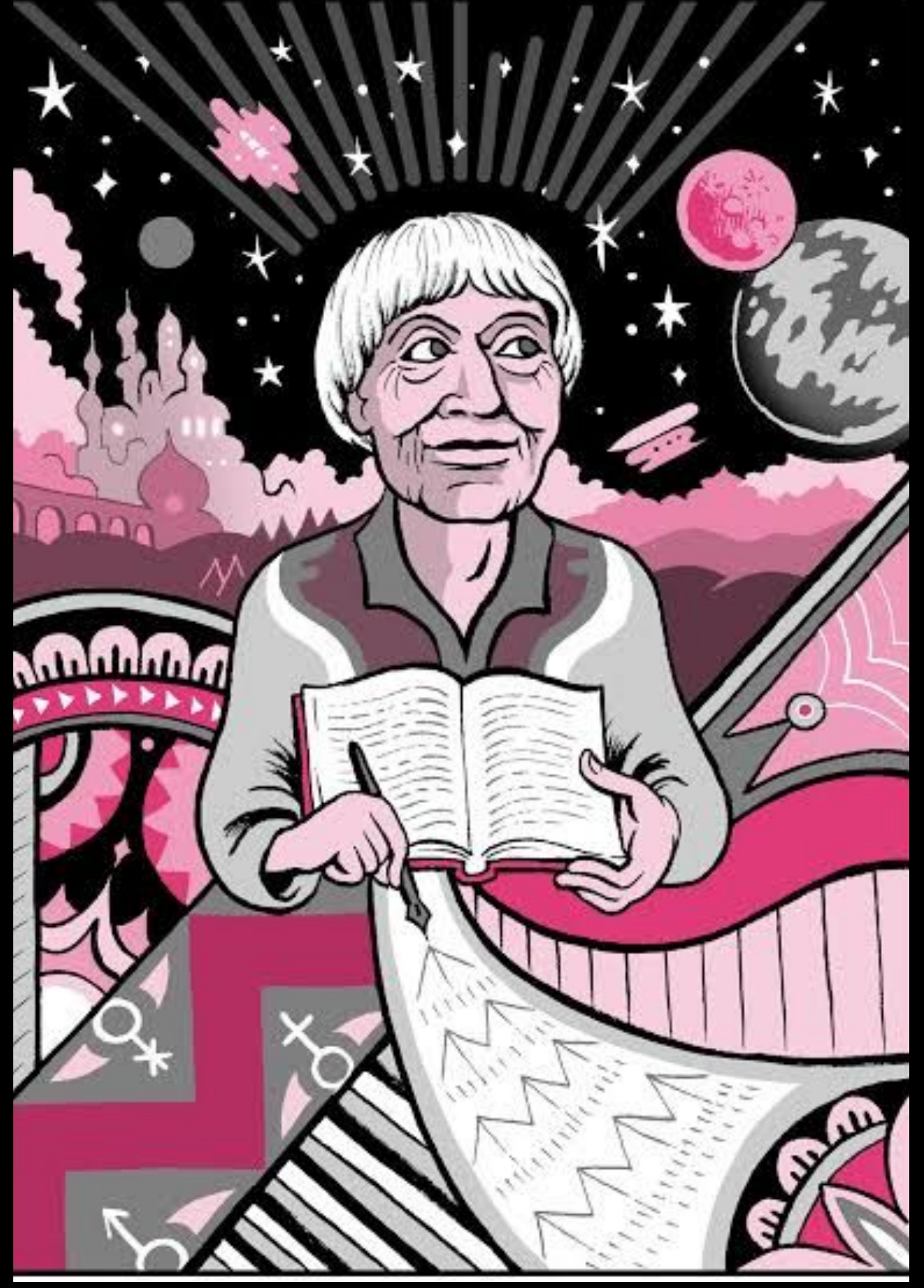
Umut Kaygısız
Modern Uzay Araçları Filosu Sahibi
Ursula K. LeGuin

Gönül Malat
Karanlığın Sol Eli

Handan Kılıç
Yerdeniz Öyküleri

Ayhan Ün
Ölümcül Ninni

Nuray Narbay
Fantastik- Sürreal- İllüstrasyon

Röportaj

Affan Fatih Öztürk

Öykü

Ebuzer Kalender
Yerime Başkasını Bulun,
Hayattan İstifa Ediyorum

İsmail Saklak
Bay Morales'in Dişleri

Kübra Akçaoğlu
Bir Gece yolculuğu

Şiir

İhsan Bekir Matur-Manastır

Kübra Kına-Sesler

Hikmet Dönmez-Hasret Mevsimi

Ali Maruf Kaygılı-Kelebek

YAZI - YORUM SUÇ ORTAKLARI

Genel Yayın Yönetmeni

Zeynep Eşin

Yayın Kurulu

İlknur Demir

Figen Şahin

Editör

Leyal Tankaya

Çizer

Şaranur Yaşar

İlknur Demir

Zeynep Eşin

Gönül Malat

Handan Kılıç

Didem Dilmen

Ayhan Ün

Aslı Esmâ Karaca

Nuray Narbay

Umut Kaygısız

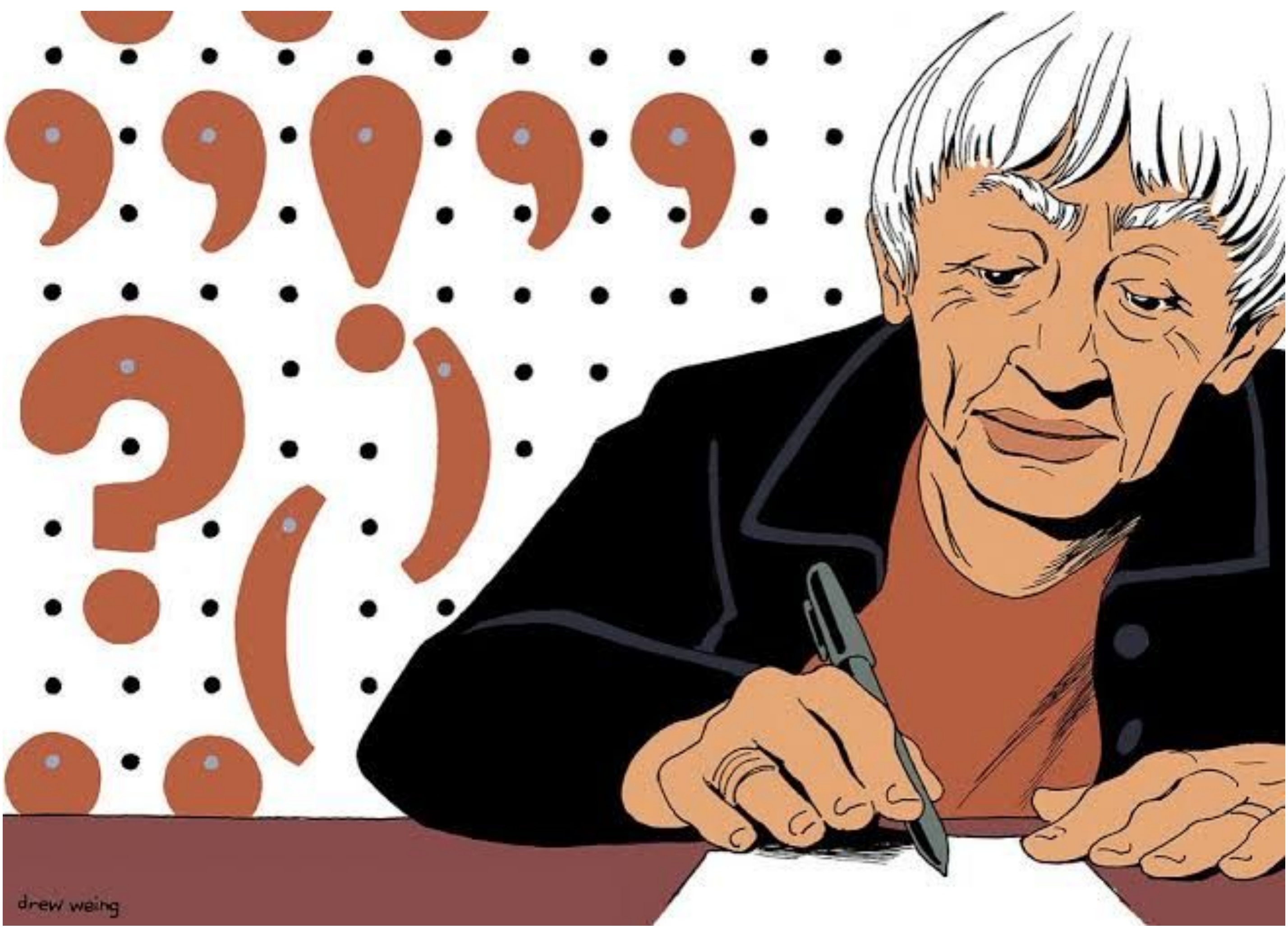

Modern Uzay
Araçları Filosu
Sahibi
Ursula K. Le Guin

Umut Kaygısız

“Benim kadar ileri gitmek istemeyen hiç kimsenin beni gitmekten alıkoymaya hakkı yoktur.” Ursula K. Le Guin’in kurduğu bu cümle, edebiyatta seçtiği upuzun yolun kısa bir özetidir aslında. O hep cesur, dönemin birkaç adım ilerisinde ve yazmadan önce, düşünsel süreci olabildiğince uzun tutan birisiydi. O yüzden konu Ursula K. Le Guin olunca, doğru tanımlama yapmak için defalarca düşünmek gerekir. Çünkü onu başarılı bir yazar olarak nitelendirmekle yetinirsem, kendimi sıfat fakiri kabul ederim diye düşünmeme sebep olacak onlarca şeye sahip ve gerçekten ölümsüz birisi.

21 Ekim 1929’da Berkeley’de dünyaya gelen Le Guin, kısa zamanda bilim kurgu ve fantezi edebiyatının en önemli yazarlarından birisi haline gelmiştir. Her ne kadar bilimkurgu denince akla ilk o gelse de; şiir, çocuk edebiyatı, tiyatro gibi alanlarda çevirmen olarak katkıları da azımsanmamalıdır. Antropolog baba, psikolog anne ve üç erkek kardeş ile birlikte kültürel çeşitlilik fikrinin hâkim olduğu bir ev ortamında büyüyen Le Guin, sivri dili ve anlatımdaki yeteneğiyle inandığı düşüncelere herkesi kolayca ortak edebilmiştir. Bizler onu, yarattığı dünyalar ve kurduğu teoriler içerisinde yazar kimliğinden çok, usta ve geniş yürekli bir siyaset bilimci, filozof olarak tanıdık. Çünkü anlattığı hiçbir hikâye, sadece hikâye değildi ve o kıvamda da kalmadı.

Türkiye’de “Mülksüzler” (1974), “Karanlığın Sol Eli” (1969) ve “Yerdeniz” serisi romanlarıyla tanındı fakat aslında Guin’in edebi yolculuğu hayal ettiğimizden çok daha uzun. İlk öyküsünü dokuz yaşında yazıp bir bilim kurgu dergisine göndermesi, onun yaşıtlarının çok üzerinde hayal gücüne sahip olduğunun en güzel ispatıdır. Ellili yıllarda bilim kurgu türünde pek çok kitap yazmasına karşın, ilk kitabının ancak 1965 yılında yayınlanması ise klasik bir yazar talihsizliği olarak açıklanabilir. Fakat sonrasında hızını kesmeyen yazar, 1974 yılında Mülksüzler kitabı çıkana kadar altı adet bilim kurgu romanı yayınlamayı çoktan başarmıştı.

Le Guin’in kendine has tarzı ve alışlagelmiş bilimkurgu romanların dışına çıkıp eleştirel bir evren yaratması, yalnızca ezber bozmakla kalmadı, edebiyat dünyasının da epey ilgisini çekti. Yazarın teorisyen tarafının ağır bastığı romanlar, sadece hikâye anlatmakla yetinmiyordu çünkü. Basitliğini koruyarak sunduğu her şeyin, alt metin olarak apayrı bir değer taşıması Ursula K. Le Guin’i metodik açıdan en üst noktaya taşıyordu. Tüm kurgunun asıl ulaşmak istediği nokta olan politik eleştiri, bir yandan da dünyamızın yönetsel sorunlarına farklı pencereler açıyordu. Haliyle Ursula K. Le Guin’in zekasına duyulan hayranlık meyvelerini vermekte de gecikmemişti.

“Karanlığın Sol Eli” ile hem Nebula Ödülü’nü (1969) hem de Hugo Ödülü’nü (1970) kazanan ilk kadın olmakla kalmadı; Hugo, Nebula ve Locus gibi seçkin edebiyat ödülleriyle çeşitli eserleriyle defalarca kazanarak erkek egemen bilim kurgu yazını alanında güçlü kadın yazarların da var olduğunu gösterdi. Fantastik edebiyat alanında çok değerli olan Gandalf Ödülü’ne de layık görülen Le Guin, yeni dalga bilim kurgunun önemli temsilcileri arasında sayılıyordu artık.

2003 yılında Amerika Bilimkurgu ve Fantezi Yazarları Derneği (SFWA) tarafından “Grand Master” (Büyük Usta) olmaya layık görülen ikinci kadın oldu. Hızla yayılan Le Guin etkisi neticesinde, ABD Kongre Kütüphanesi, 2000 yılında ona “Living Legend” (Yaşayan Efsane) unvanını verdi ona. Aralarında Man Booker Ödülü sahibi Salman Rüşdi, David Mitchell, Neil Gaiman ve Iain Banks'in de bulunduğu birçok yazarı etkilemesi ise sürpriz sayılmazdı. 2018 yılında ölümünden sonra eleştirmen John Clute, Le Guin'in Amerika bilimkurgusuna yaklaşık yarım yüzyıldır başkanlık ettiğini yazmıştır. Yazar Michael Chabon ise ondan "Neslinin en büyük Amerikan yazarı" olarak bahsetmiştir.

Ursula K. Le Guin, yoğun yazı hayatının yanı sıra, 1970'li yıllardan itibaren Amerika'nın ve Avustralya'nın çeşitli üniversitelerinde bilim kurgu üzerine buluşmalar ve atölyeler de gerçekleştirmiştir. Kültürel antropoloji, siyaset ve psikoloji ekseninde kadın, toplumsal cinsiyet, ekoloji, otorite, şiddet gibi konulara odaklanan yazarın eserlerinde anarşizmin, varoluşçuluğun, Taoizm ve Zen felsefelerinin de etkileri görülmektedir. Le Guin; yeni toplumlar, yeni sistemler, yeni ilişki biçimleri tanımlayarak norm olana meydan okurken, zihin kapılarını ardına kadar açması için okuyucuyu teşvik etti. Uzak ya da yakın diyarlarına yolculuğa davet ederken insana, doğaya, doğuma, yaşama, ölüme, kadın olmaya, erkek olmaya, gençliğe, yaşlanmaya, sıradan ve farklı olmaya dair derin bir serüveni başlattı.

Edebiyatta çığ gibi büyüyen Le Guin etkisi, kısa süre sonra sinemaya da yansımıştı elbette. Bu geniş evrenin, günün birinde beyaz perdenin de ilgisini çekeceği zaten aşıkardı. Türkçe baskısını “Rüyanın Öte Yakası” adıyla yapan kitabı, 1980 ve 2002 yıllarında filme çekildi. “Yerdeniz” serisi ise 2004'te mini dizi haline getirilirken, 2006'da ise “Gedo Senki” (Yerdeniz Öyküleri) ismiyle animasyon film olarak yayınlandı. Le Guin henüz hayattayken çekimlerine başlanan ve yazarın hayatını konu alan “Worlds of Ursula K. Le Guin” (Ursula K. Le Guin'in Dünyaları) belgeseli ise yazarın ölümünden sonra, 2018 yılı içinde yayınlandı.

Le Guin'in romanlarının muhteviyatına bakacak olursak, karakterlerin basmakalıp kahramanlardan oldukça uzak olduğunu görürüz. Genç mükemmel kadın ve erkekler yaratmayan yazarın kahramanları genellikle yaşlı adamlar veya koca karılar, cılız, sakat veya tecavüze uğramış ve intikam peşinde koşamayacak kadar çaresiz çocuklardan oluşmaktadır. Bu haliyle Le Guin romanları çaresizliği, yaşama cesaretini vurgulayan mütevazi görünümlü gizli bir romantizm barındırmaktadır. Oldukça sık kölelikten bahseder. Öncelikle köleliği tüm şatafatlı sembollerinden arındırır. Köleleri, bir kölenin yalın ve itirazsız, itaatkâr dünyasında herhangi bir şeyi sorgulama yeteneğinden yoksun insanlardır. İsyandan bahseder, ama yanlışlıkla köle sıfatı taşıyan soylu kurtarıcılardan yoksundur hikâyeleri.

Kadınlık ve erkeklik, çocukluk ve erişkinlik, kölelik ve sahiplik gibi zıtlıklara vurgu yapmaktadır. Le Guin yalın ama şiddet dolu bir evreni yansıtır. Şiddeti adlandırmaktan çekinmez. Özgürlük ve cesaret dolu bir dili vardır.

Güzide Öztürk, Ursula K. Le Guin için “Sanatla Vietnam savaşına karşı çıktı” der ve kitaplarının dert edindiği konulara yaptığı nazik dokunuşları olağanüstü biçimde özetler: ““Dünyaya Orman Denir” romanında küçük yeşil adamlar, şarkı söyleyerek savaşa direniyor, gezegenlerinde kan akmasını istiyordu. Ursula, tıpkı küçük yeşil kahramanları gibi sanatla Vietnam Savaşı’na karşı çıkmıştı. İşlenen vahşetin karşısında doğanın kadim köklerine sığınıyordu. Mülksüzler romanında iki zıt gezegeni karşı karşıya getirip bir yandan yeni iletişim yolları ararken bir yandan ütopyaların imkânsızlığına dem vuruyor, anarşiden besleniyordu. Karanlığın Sol Eli romanında cinsiyet kavramını irdeledi. Çıktığı her yolculuktan kucak dolusu keşifle evine geri dönüyor ve her seferinde tarih profesörü eşini ve üç çocuğunu bıraktığı yerde buluyordu.”

Kendisiyle yapılan söyleşilere açık sözlü olmayı düstur edinen yazar, feminizmin eserlerine nasıl nüfus ettiğini anlatırken, bir kadın olarak gerçek anlamda kadını anlatmanın zorluğunu cesurca dile getirmişti:

“Ben feministim” diye ortaya çıktığımda bilimkurgu camiasında bana verilen kendiliğinden desteği büyük oranda kaybettim, ki bu camiaya erkekler hâkim. Büyük olasılıkla üçte ikisi erkeklerden, üçte biri kadınlardan oluşuyor. Gelecek hakkında yazması gereken insanların muhafazakâr olması tuhaf görünse de bilimkurgunun politik anlamda radikal muhafazakâr bir kanadı var. Ayrıca bu kanat son derece anti feminist. Bu yüzden tam o noktada kimi okurlardan koştum.

Ama ikinci feminist dalga gelmeseydi beni yakalayıp kadınlar hakkında nasıl yazacağımı göstermeseydi roman yazmayı sürdürebilir miydim, bunu gerçekten merak ediyorum. Annem bana, “Niçin erkekler hakkında yazıyorsun?” diyen ilk kişiydi. Ben de “Kadınlar hakkında nasıl yazacağımı bilmiyorum” demiştim. O da “Eh, öğren o halde” dedi.

Tabii ki Ursula K. Le Guin’in sıradan bir feminizm ile boğuşup durmadığını anlamak için kitaplarını muhakkak okumak gerekli. Çünkü cinsiyetsiz evreni yaratıp orada eşitliği sağlayarak, eril düşüncenin başarı hikayelerini çöpe atan birisi o. Ancak bunu yaparken de adalet terazisi nerdeyse hiç şaşmıyor. Asla erkeklere nefret kusan sivri bir dil bulmuyorsunuz. Hiçbir kesimi karşısına almadan, eşitliği tüm dünyaya yayıyor Le Guin. Ve cinsiyetin hayatımızı yönetiş biçimini de etkisinde kaldığı Jung’dan esinlenerek açıklıyor:

“İki düşünceye de karşı çıkmak zorundaydım, çünkü mantıken kuşkulu ve ahlaken beni çok rahatsız ediyor. Erkekler vahşi yaradılışlı demeye başladığınız anda aslında “Haydi beyler” diyorsunuz. Bir bahane bu. “Kadınlar ilgili, öyleyse onları evde bırakalım.” Yaptığımız tek şey duvarları daha da yükseltmek.

Duvarlarda kapılar açmak her zaman geri dönüp durduğum bir imge.

Yazar olarak yapmam gereken herhangi bir iş varsa o da olabildiğince çok kapı, pencere açmak ve onları açık bırakmak. Ev ancak böyle havalanır.

Yazarın anlatımlarında göze çarpan, temelden savunduğu diğer unsur da hiç kuşkusuz ki anarşizmdir. Yaşam düzeni olarak kaos ve karmaşıklığı çağrıştıran tipteki anarşizmi kökten reddeden Le Guin, siyasal dokunuşlarında da meslektaşlarında epey farklılaşmıştır. Kurduğu düşünsel evrenin temeline yatırdığı anarşizm; bölmek, parçalamak ve dağıtmak için değil, her şeyi sıfırdan inşa ederek, en temelden eşitliği sağlamayı savunur. Hafızalarda iz bırakan romanı “Mülksüzler” için de doyurucu bir açıklama sunmaktan kaçınmaz elbette:

“Vermediğiniz şeyi alamazsınız, kendinizi vermeniz gerekir. Devrimi satın alamazsınız. Devrimi yapamazsınız. Devrim olabilirsiniz ancak... Romanım Mülksüzler, kendilerine Odocu diyen küçük bir dünya dolusu insanı anlatıyor. Odoculuk anarşizmdir. Sağı solu bombalamak anlamında değil; kendine hangi saygıdeğer adı verirse versin bunun adı tedhişçiliktir. Aşırı sağın sosyal-Darwinist ekonomik özgürlükçülüğü de değil, düpedüz anarşizm: Eski Taocu düşüncede öngörülen, Shelley ve Kropotkin’in, Goldman ve Goodman’ın geliştirdiği biçimiyle. Anarşizmin hedefi ister kapitalist ister sosyalist olsun, otoriter devlettir; önde gelen ahlaki ve ilkesel teması ise iş birliğidir (dayanışma, karşılıklı yardım). Tüm siyasal kuramlar içinde en idealist olanı anarşizmdir; bu yüzden de bana en ilginç gelen kuramdır. Ocak 2018’de hayata veda eden Ursula K. Le Guin, arkasında çok manidar izler bırakmıştır. Gözlerimizdeki perdeyi aralayıp, cinsiyet-güç-ekonomi- sınıf- ırk savaşlarının hiç olmadığı, bambaşka bir dünyanın hayalini kurmamız içindüşlerini ve umutlarını edebiyatın sihirli dünyası ile aktardı. Aslında onun düşleriyle gittiği evrenlere yolculuk yapabilmemiz için sunduğu araçlar yanı başımızda. O, tartışmasız en modern uzay araç filosofunun sahibi Ursula K. Le Guin. Ve daha iyi, daha adil ve çehresi daha az bozulmuş bir dünya için verdiği formül ise tek bir cümleden ibaret: “Kıyıya vurmadıkları sürece, balıklar suyun farkında değildirler.”

A

Ayhan Ün

Ölümcül Nini

Ne güzeldir aile babası olmak; elinde sıkıca kavradığı televizyon kumandasıyla çocukluk hayallerine bir nebze olsun ulaşabiliyordur işte, sıyrılıbiliyordur o boğucu gündelik yaşamdan. Sıcak yuvasının hanımıyla çocukları da çok görmezler bu yarı inmeli yansımasını, koltuktaki mutat yerine uzanıp yemek üzerine çay keyfi sürmesi kadar doğal ne olabilir ki. Dünya düzeni eziyordur adamcağızı. Gözü pek, yiğittir çocuklarının gözünde ve mesaisi üzerine elinde kimi ekmek kimi de kucağındaki karpuzla ruhuna ruh katar ailesinin. Ne var ki iş özveriye geldiğinde (ki bu konu hiç masaya yatırılmaz her nedense) durum hiç de öyle değildir aslında. Nasıl gördüysek aynı'cıların, o saf bağlılıkları kadar iç ısıtıcı, aile kavramını pekiştirici ne olabilir? Yeter ki haber izlemesin, hakikatlerle yüzleşip de gerilip kükremesin düzenin oyununa getirilmiş zavallı adam...

Hakikatler daha da bir sıkıyordur canını. Ola ki haberleri izleme gafletinde bulundu, tüm terslikler, aksilikler zincir olup döner gözleri önünde. Geri gidiyordur toplum, unutuluyordur ananeler, kurt kocayınca köpeğin maskarası oluyordur, bozuktur tümünden Z kuşağı, ellerinden cep telefonları düşmez, ipe sapa gelmez işler peşindedirler, cinayetler, tecavüzler, yalanlar dolanlar yürümüş gitmiştir yeryüzünde... Kimse artık kitap okumuyordur, tiyatroya konserlere kıymet vermiyordu, tıpkı kendi gibi. Böylesi bir toplum nasıl iflah olabilirmiş... Sızlanma seansları süregelen alışkanlıkları, kültürün parçasına dönüşmüş o yerinden oynatılamaz kancaları bükemiyordur bir türlü, bükemez.

Oynayan film sarmadıysa şayet, cep telefonuna başvuruyordur çaresiz zihin, oyalanmalıdır ve sistemin oyununa gelmiş gençlerin aksine gayet haklıdır bu onun; bunun açıklaması bulunmaz hiçbir yerde; yükseklerden fısıldanmıştır yetişkin kulaklarına. Gayet de bilincindedir kavramlar dünyasının, hangi renkte olduklarının ancak öfkelenerek ve sızlanarak dillendirir aslında neyin nasıl olması gerektiğini. Gelin görün ki feveranın kaynağında yatan yanlışlıklar silsilesine çomak sokmak derdinde de değildir hiç.

O mu kurtarabilecek sanki dünyayı... İş hayatında ya da trafikte gösterdiği yiğitlikten eser kalmamıştır işte; tembelim diyemiyordur, ne yapsındı sanki çocuklarına hikâyeler mi okusun, evrenin işleyişini mi anlatsın veya da düşüncenin felsefenin önemini mi açıklasın! Televizyonun karşısında geçen uzanma seansıyla beraber kitlelere sunulan o ninnilerin ölümcül boyutunda süzülüyordur, dertten tasadan irak ve tıpkı kendi gibi çocuklarını da döngünün içerisine çekiyordur ailenin direği, yiğit mi yiğit baba.

Mars, ay, yıldızlar, fizik, kimya, edebiyat ve ötesi; aslında onun da arzusudur bunları araştırıp öğrenmek, ilgilidir de hani ama zaman gaddarca davranmıştır kendisine, şansı bir türlü yaver gitmemiştir. Kör olası gençlik yılları! Ah o şans bir yüzüne gülmüş olsaydı... Üretip geliştirirdi o da mutlaka. Ah bunlar için bir zamanı olsaydı! Ne eksigi var sanki Tesla'dan, Newton'dan, Spinoza'dan... Oysa şöyle bir düşündüğünde, film izlemek varken, değil mi çocuklar? Tembelliğin tutsağı olmuş, hantallaşmış zihin her nasıl oluyorsa işin içerisinden sıyrılmakta pek bir ustadır ve bu ustalığını bir türlü çocuklarının gelişimi, yozlaştığını ileri sürdüğü toplumun şifası için devreye sokamaz: gaddardır boşa akan zaman...

Hal böyleyken kültürü de sanattan soyutlamak gerekti. Folklordur kültür, dolma biber ve nargiledir. Gerisi süstür artık ailenin gözünde, naneli dolma başında oturuluyordur sofraya. Bu haliyle de muntazam zengindir kültür donuk gözlerde. Bu gerçeklerden hoşnut kalmayanlar da çıkıyordur elbette (gençler işte); kişisel gelişim seminerleri, kitaplarıyla geçirir bir dönemi ailenin genci, ta ki asıl meselenin toplumsal gelişimde yattığını anlayana dek. Tikelden tümele düzelmiyordur, bir türlü düzeleliyordur.

Gelişmişlik, orta tabakanın genişliğiyle ölçülebilir. Bu tabakanın büzüşmesiyle üst ile alt tabaka arası cızırdayan gerginliği bir nebze olsun yumuşatmak da mümkün gözükmemektedir. Kişisel gelişim ile seyreltilme girişimleri de beyhudedir ama saklamaya lüzum yok; sistemin buyrukları arasındadır ve sizden ne denli verim alınabileceğinin aynasıdır aslında. Kişisel gelişim de mi kesmedi sizi? Bu gibi bir durumda imdada yetişen yegâne güç televizyondur işte. Fertlerin birbirlerini potansiyel düşman sayması, sosyalleşmenin sefil bir düzlemde can çekişmesi yaşamın pek de göze çarpmayan birer parçası olmuştur artık, doğaldır tüm bu sakatlanmış ilişkiler. Kültürlerdir toplumların gelişimini sağlayan ve dışa kapalı oluşuyla nam salmış bir Çin dahi sanatçı ithal ederek gelişimine ivme kazandıramıyordur. Özgürlüğün nimetlerini (sanat, bilim ve gelişmenin meyveleri) ithal ederek de bir yere kadar yapmacık bir gelişime kavuşabiliyorsunuz işte.

Sanatta hamiliğin ortadan kalkmasıyla bu görev de orta tabakaya düşmüştür ve bu tabakanın seçiciliği, donanımı kültürü de şekillendiriyordur işte. Ne güç ama! Ölümcül bir ninni tarafından uyuşturulmuş tabakaysa dönen çarkın sürekliliğini bu inme inmiş haliyle sürdürüyordur. Kader coğrafyanın mı yoksa kültürün mü boyunduruğu altındadır tartışılır ama televizyon karşısında uzanarak ölüm fermanını çoktan imzalamış adam (özür dilerim, erkeğe adam dedim) bununla da yetinmiyor; fermanı çocuklarına da miras bırakıyordur, yiğitlikle. Yaşam işte o andır, an da yaşam: televizyon karşısındaki an.

“Zihin gözü ve televizyon ekranının önemli bir ortak noktası vardır. Televizyon genellikle aptal kutusu olarak nitelendirilse de aslında hayaller kutusu da olabilir.” Le Guin'in bu sözüne yalnızca tebessümle karşılık verilebilir. Evet, olabilir...

İlknur Demir Affan Fatih Öztürk Röportajı

Affan Fatih Öztürk

1987 yılında İstanbul'da doğdu. Türkiye'deki üniversite öğreniminin ardından yurt dışına yerleşti. Varşova Üniversitesi İşletme Fakültesinde yüksek lisansını tamamladı. Arkasından, aynı üniversitede devam ettiği doktora çalışmasını yarıda bırakarak akademik hayatını noktaladı. Öncesinde ve sonrasında, kurumsal hayatın hemen hemen her kademesinde çalıştı. İlk tiyatro yazarlığı ve yönetmenliği tecrübesini, Franz Kafka'nın "Dönüşüm" romanını tiyatro sahnesine taşıyarak yaşadı. Kurduğu tiyatro grubuyla Polonya'da bağımsız tiyatro festivallerinde yer aldı. Yazmaya devam etmekte ve tiyatro çalışmalarını sürdürmektedir. Levanna'nın Gülleri ilk romanıdır. Hâlâ Varşova'da yaşamaktadır.

Levanna'nın Gülleri adlı Yeniinsan Yayınlarından çıkan ilk kitabıyla okurlarıyla buluşan Affan Fatih Öztürk ile kitabı ve edebiyat yolculuğu hakkında bir söyleşi gerçekleştirdik. Keyifle okumanızı diliyoruz.

İsterseniz söyleşimize edebiyat yolculuğunuz ile başlayalım. Affan Fatih Öztürk'ün edebiyatla dostluğu nasıl başladı?

Düşünüyorum fakat inanın aklıma net bir zaman dilimi gelmiyor. Kendimi bildim bileli kitapların içindeydim. Kendimi bildim bileli bir şeyler karaladım. Kitaplar hayatın çarpıklığından kaçtığım adres oldu hep. Bu yüzden edebiyatla dostluğum çok eskilere dayanıyor diyebilirim.

Levanna'nın Gülleri ilk kitabınız. ABD'de yaşayan Amin'in hikâyesi. Türkçe yazılmış bir roman olmasına rağmen roman kahramanlarının hiçbiri Türk değil. Okura çeviri bir roman olduğu izlenimini veriyor. Farklı bir kültürü, bu kültürde yaşayan insanları, farklı bir dille anlatmak okunulurluk açısından riskli bir tercih olmadı mı sizin için?

Evet, riskli bir durum. Bunun farkındayım. Fakat hiçbir sanatsal işinde dışsal kaygıların hakimiyeti altına girmemiş bir insanım. Ben, bana ait olanı "bence" dile getirmenin doğruluğuna inanıyorum. Yazarın okuyucuyu tatmin etme gibi bir görevi olmamalı. Çünkü bu sonu olmayan bir yola girmek demektir ve sanatın, edebiyatın ruhundan kopuş anlamına gelir. Böyle bir kopuş yaşamaksa bir yazar için, bir sanatçı için çok ama çok hazin bir sonun başlangıcıdır.

Yüklendiğinizi düşündüğüm başka risklerde var kitabınızda. İçinde yaşadığımız dönem malum hız çağı. Her şeyin çabuk tüketildiği bu çağda okur daha çok, sayfa sayısı az olan ve ben diliyle yazılmış kitapları tercih ediyor. Tasvirlerin ve betimlemelerin uzun olduğu tanrı anlatıcısının diliyle yazılmış bir roman Levanna'nın Gülleri. Bu konuda neler söyleyebilirsiniz?

Yalnızca tasvirler ve betimlemeler değil. Bunların yanında büyülü gerçekçilikten, bilinç akışı yönteminden parçalar bulabileceğiniz, şiirsel dille farklı tekniklerin de kullanıldığı bir roman Levanna'nın Gülleri. Farklıyı denemekten, deneysel olana başvurmaktan korkmuyorum. Aksine bunun zenginleştirdiğini hissediyorum. Tabii bir de her romanın kendine ait bir ruhu var. Levanna'nın Gülleri'nin ruhu da beni böyle bir anlatı tarzına sürükledi. Mesela şu anda üzerinde çalıştığım yeni romanım bambaşka bir dil içeriyor. Ben tüm bunları bir risk unsuru olarak görmüyorum. Aksine edebiyatın, yazmanın büyüü olarak tanımlıyorum.

Boşluk, beklemek, ölüm gibi temaları olan kitabınızda oldukça nahif bir dil kullanmışsınız. Kırmadan dökmeden ama okuru gerçeklerle yüzleştirdiğiniz bir dil. Okura karşı bir sorumluluk yüklenilmiş gibi. Edebiyatın ve edebiyatçının okura karşı sorumlulukları olmalı mı? Edebiyat okura iyi gelmeli, edebi metinler yolundan çıkanları yola döndürmeli mi? Böyle bir sorumluluk yüklenmeli mi yazara ve edebiyata?

Kesinlikle hayır! Biraz önce bahsettiğim şey de buydu aslında. Okuyucuyu tatmin etme işini edebiyatın köklerine indirilen bir darbe olarak görüyorum. Sanatçının yalnızca kendisine karşı sorumluluğu olmalı. Diğer her şey bundan sonra gelir. Yalnızca kendisini karşısına almalı. Sadece kendi aynasına bakma cesareti göstermeli. Benim de yapmaya çalıştığım şey hep bu oldu. Yazdıklarım kendimi, dünyayı ve yaşamı anlama çabamdan başka hiçbir şey değil.

Roman, bir aşk hikâyesi ya da daha doğrusu yer yer geri dönüş tekniği ile kurgulanmış farklı nesillerin aşk hikâyelerinin yazıldığı bir metin olarak başlasa da Auschwitz'e kadar uzanan bir roman. "Hayatı boyunca eli tek bir resim fırçası tutmamış bir kadını bir kuş çizdi diye katlettiler," cümlesi aşk hikâyesinin aslında romanın görünen yüzü olduğunu hikâyenin daha derin alt metinleri olduğunu gösteren etkili cümlelerden biri. Bir kimlik arayışının romanı da diyebiliriz bu metne. Belli ki tarihsel araştırmalar da yapmışsınız. Bu bağlamda olay örgüsünü nasıl oluşturduğunuzdan söz edebilir misiniz?

Bu sözler 1942 yılında Auschwitz Nazi kampında katledilen Hollandalı ressam Else Berg'in ağzından çıkanlardı. Varşova'da yaşayan biri olarak Auschwitz'i belli aralıklarla 3 kez ziyaret ettim. Yahudi halkının, özellikle sanatçıların o zamanlarda yaşadıklarıyla ilgili araştırmalar yaptım. Soykırım sonrası gelen nesilden insanlarla, gençlerle röportajlar gerçekleştirdim

Evet, haklısınız! Levanna'nın Gülleri bir aşk hikayesi değil. Aşkın yüzeyde yer aldığı bir trajedinin hikayesi.

Bu sebeple romanın Suriye ayağından da bahsetmeliyiz belki de. 1982 yılında Hama şehrinde yaşanan acıları da anmalıyız. Çok istememe rağmen, iç savaş sebebiyle, Suriye'ye gitme imkanı bulamadım maalesef. Fakat, Polonya olmak üzere Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde yaşayan eski-yeni kuşak Suriyelilerle konuşma şansı yakaladım. 1982'de yaşanan olayları, ülkenin dünkü bugünkü durumunu onlardan dinledim.

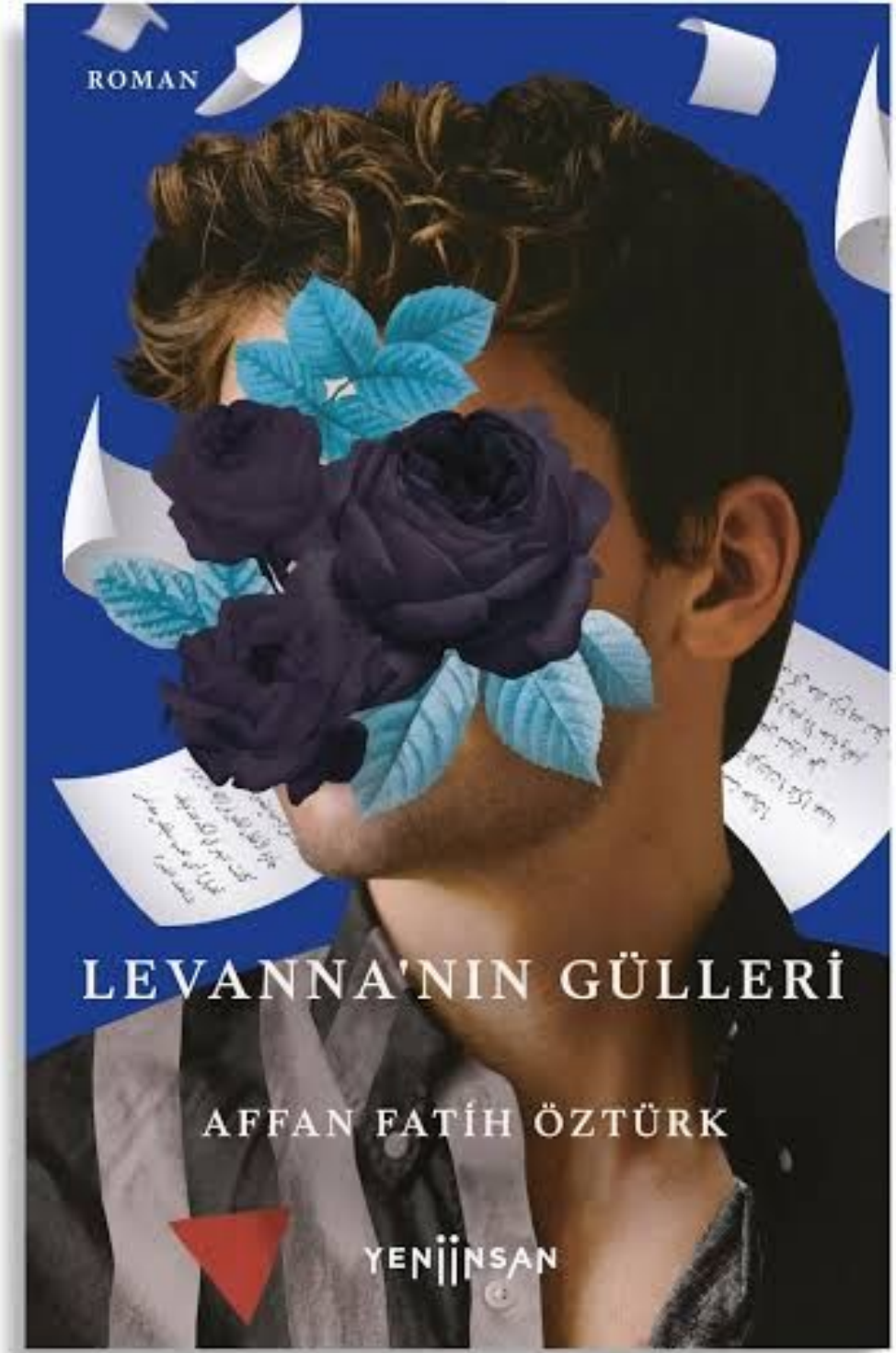
Tabii bir de yoğun bir literatür taraması gerçekleştirdim. Zaten romanın 5 yıl gibi bir sürede tamamlanmasının en büyük sebebi, tüm bu süreçte daha çok bireysel farkındalığa erişme ve karşılaştığım hikayeleri daha fazla içselleştirme ihtiyacımdandı.

Din, ırk gibi kavramların nesillerdir aşkın, sevginin hatta insanlığın önüne çekilen bir set olduğunu zihniyetlerin değişmediğini anlattığınız bir roman Levanna'nın Gülleri. Kitaptaki cümlelerden birine öykünerek sorarsam eğer, mülteci bir kadere mi sahip dünya?

Yıllar içinde savruluyoruz. Bir o diyardan bir bu diyara. Yeni topraklara ayak basıyoruz. İnsanları, şehirleri, hayatları arkamızda bırakıyoruz. Bir anavatan arıyoruz kendimize. Ruhumuzu dayayabileceğimiz bir yer. Fakat, böyle bir yerin olmaması başlı başına bir çelişki. Bu hakikate rağmen arayıştan, çabalamadan, debelenmeden vazgeçmememizse bu çelişkinin ilham kaynağı. Evet! Bizler bu dünyada birer mülteciyiz. Bir ananın kucağından kurtulup diğerinin koynuna koşan, o kesin sona, toprağa koşan mültecileriz.

İlk kitapların okurla buluşması genellikle sancılı bir süreç olmaktadır. Bu süreçten biraz söz edebilir misiniz? Levanna'nın Gülleri dosyadan raflara ulaşana kadar neler yaşadı?

Çok sancılıydı ki hala sancılı. Fakat bununla zihnimi meşgul etmemeye gayret ediyorum. Öncelikle Polonya'da kitabımla ciddi olarak ilgilenen yayınevleri oldu. Fakat adı sanı bilinmeyen bir genç yazara kimse yatırım yapmak istemez ki onlar da zaten en sonunda buna cesaret edemediler. Türkiye'de de durum farklı olmadı. Kitabın dili, sayfa sayısı, içerdiği konular, taşıdığı duygusal yoğunluk gibi birçok sebepten ötürü yıllarca yayınevlerinden red cevabı aldım. Yani yaşadıklarım pek de orijinal bir hikaye değil. Çoğu yazarın geçtiği çileli yollar... Ama edebiyat, sanat hayat gayesi haline geldikten sonra gerisi er ya da geç geliyor. Basılma, raflarda yer alma meselesi en son düşünülmesi gereken bir konu bence.

Kurgusal metinlerde dil, karakter, kurgu birlikte yol alsa bile, bazen biri diğerinin önüne geçebiliyor. Sizin için bu üç olgudan hangisidir öncelikli olan? Bu üç unsuru birbirinden ayırmak mümkün müdür?

Dile kıymet vermeye çalışıyorum. Neyi anlattığınızdan ziyade nasıl anlattığınızdır aslolan. Günlük yaşantıda da bu böyle değil midir? Hayatın anlamını da sunsanız, kullandığınız lisan etkileyici olmadığı takdirde karşıdakinin çemberinden içeri giremez söyledikleriniz. Havada bir yerde asılı kalır kelimeler ve fırtınaya yakalanan kuşlar gibi dökülür giderler. Farklı bir dil yaratma çabasıdır en meşakkatli olan ve o dilin içinde yapaylıktan uzak bir şekilde kendinizi yaratmaya çabalamanızdır.

Karakter ve kurgu bir adım geriden gelir. Belki yer yer bütünleşirler. Ama dil asla bir metnin lokomotifini olma görevini devretmemelidir.

Yazmak isteyenler için önerileriniz nelerdir? Bu konuda verilen ilk öneri, çok okuyun olmaktadır. Çok okumak, yazmak için yeterli midir sizce? Bir yazar çok okumanın haricinde nelerden beslenmelidir?

Tavsiye vermeyi pek sevmem. Hiçbir önerim de yok. En azından şu aşamada... Belki yalnızca şunu söyleyebilirim: -Metnin niteliğinden, içeriğinden bağımsız olarak- Eğer yazmadıklarında huzursuzluk yakalarını bir alacaklı gibi bırakmıyorsa, ağır bir "eksik bir şey var" duygusuna kapılmıyorlarsa, yazmasınlar daha iyi! Fakat bunun aksiyse durum eğer, işte o zaman gitmeleri gereken yolu zaten kendileri bulacaklardır.

Her yazarın etkilendiği, kendine yakın bulduğu yazarlar vardır. Sizin yazım yolculuğunuzda etkilendiğiniz yazarlar kimlerdir?

Birçok yazar var. Birçok isim. Ama en başa Kafka'yı koyabilirim. Defalarca Prag'ı ziyaret etmeme sebep olan, mezarının başında saatlerce çene çaldığım o çileli hayatın sahibi olan yazar yani. Sonra Virginia Woolf, Steinbeck, Dostoyevski, Paul Auster, Albert Camus, Orhan Pamuk, Marquez, Orwell, Knut Hamsun ve daha niceleri. Şairler de var elbette... William Blake, Cyprian Norwid, Emily Dickinson, Nazım Hikmet, Rilke, İsmet Özel, Hugo... Liste uzadıkça uzuyor anlayacağınız...

Ben yazmak için yazarın bir meselesi olduğuna inanıyorum. Nedir Affan Fatih Öztürk'ün meselesi?

Tek bir yazma motivasyonum var, o da kendimi daha iyi anlamak istemem. Tek bir çabam var, o da hep daha anlamlı bir hayat yaşamak! Şu kısacık yaşamı hakikate en yakın şekliyle anlamlandırmayı arzuluyorum... Kendim için yazıyorum. Kendi aynalarım bakabilmek için yazıyorum. Etrafta olan bitene seyirci kalmamanın binbir türlü yolunun olduğunu biliyorum ve sanatın bunların arasındaki en mucizevi yollardan biri olduğuna inanıyorum. Ve tek bir insanoğlu bile yazdıklarımı okuyarak başını gökyüzüne ufacık bir ilham edinmiş bir şekilde kaldırırorsa eğer, işte o zaman sonsuzluğun kapısını aralamış, kendimi amacıma ulaştım sayarım.

Karanlığın Sol Eli / Ursula K. Le Guin

Gönül Malat

Dinle, bir insan ne kadar zeki olursa olsun, nasıl göreceğini bilmediği şeyi göremez...

Büyük bir tutkuyla okuduğum, kalemine ve zihnine hayranlık (taptığım diye okumalı) duyduğum Taocu, feminist ve anarşist yazar Ursula Le Guin'in, Yazıyorum dergimizin dosya konusunda yer alması ve bu bağlamda Karanlığın Sol Eli kitabının incelemesini yazmaya çabalamak, benim için büyük onur doğrusu. Umarım yazarın hak ettiği düzeyde bir irdeleme yapabilirim. Gerçi ne yazarsak yazalım onun yaratıcı-sonsuz zihnine ulaşmamız çok zor. Fakat bizlere anlattıklarının ucundan kıyısından dolaşsak bile derya deniz bir külliyat çıkıyor ortaya açıkçası.

Ursula K. Le Guin, bana göre aslında bir kuramcı. Kanımca kitaplarını, o muhteşem zihninde yarattığı bu kuramlarını anlatmak üzere yazıyor. Her metni, oluşturduğu başka, yeni bir teorinin anlatımını bizlere sunuyor demek yanlış olmaz. Kitapları nehir romanlar ve nehir öykülerden oluşuyor. Hepsi birbirine bağlı seri ve aynı zamanda serinin içinden seçerek aykırı okunmaya da uygun nehir roman/öyküler. Bu öykü/romanlar da karakterlerden çok zaman-mekan sürgiti var. Mesela bir çok kitabında yer alan Hain gezegeni (daha medeni sorunlarını nispeten çözmüş ve zamanın içinden uzun sürede geçtikleri için diğer gezegenlerdekilere göre daha uzun yaşayan popülasyon) aslında yazarın anlatımını kolaylaştırmak için kullandığı bir kronotop.

Karanlığın

Sol Eli

URSULA K. LE GUIN

İngilizce'den Çeviren: Umit Altuğ

Bu öyle ustaca bir kurgu ki, kita(plarına)ba daldığımızda gezegenler sayesinde zaman-mekan (kronotop olarak kurguladığından) algımızı olağanüstü kolaylaştırıyor ve uzay zamana (dolayısıyla mekana) götürüyor. Bizler böylece yazılanları ve başka gezenlerin karakterlerini hiç yabancılik çekmeden tamamıyla içselleştirerek okuyabiliyoruz.

Yazarın üzerinde en çok durduğu ve irdelediği kuram, psikolog R. T. Regan'ın tanımladığı Mütakabiliyet (karşılıklılık ilkesi) Teorisi. Birçok öykü ve romanı gibi *Karanlığın Sol Eli* de bu teori ve yazımın sonraki paragraflarında bahsedeceğim bazı başka kuramlar üzerine inşa edilmiş.

Yazar böylelikle alternatif toplumlar ve düşünce sistemleri yaratmayı kolaylıkla ama ustaca başarmış.

Thomas More'un *Ütopya* adlı kitabı ve içinde yer alan özellikle cinslerin eşitliği kurgusu, Le Guin'in birçok kitabının (gezegenin diye okumalı) esin kaynağı gibidir. *Karanlığın Sol Eli* de *Mülksüzler* gibi bu bağlamda More'un kurgusu üzerine örülmüş en iyi yapıtlardan biridir kanımca.

Yazar genellikle kitaplarının önsözlerinde, oluşturduğu kuramlarının pınarlarını ve nereden kaynaklandığını betimler. Mesela *Mülksüzler*'in Odo'sunun *Omelas*'ı terk edip geldiğini, *Devrimden Önceki Gün* adlı uzun öyküsünün önsözünde belirtir. Ya da *Mülksüzler*'i kurgularken anarşist Odo'yu, Kropotkin'in kaleme aldığı *Anarşist Etik* kitabından yola çıkarak (şiddetsiz bir anarşizm) kurguladığını söyler. İncelediğimiz kitabın önsözü ise hem roman hakkında ipuçları verir hem de edebiyat üzerine yazılmış bir deneme niteliğini taşır. Kitabın uzun önsözünden yazıma birkaç iri cümle almadan olmaz. Bu kitap kehanetler içermiyor. Dilerseniz onu da birçok başka bilim kurgu yapıtı gibi bir düşünce deneyi olarak okuyabilirsiniz. Kehanetleri peygamberler (bedavaya), falcılar (bunlar genellikle belli bir ücret isterler, bu yüzden de peygamberlerden daha çok saygı görürler) ve fütürologlar(bu işten maaş alırlar) yaparlar. Kehanet peygamberlerin, falcıların ve fütürologların işidir. Romancıların işi değildir. Bir romancının işi YALAN SÖYLEMEKTİR. Kurmaca yazarları en azından daha cesur olabildikleri anlarda, gerçeği arzularlar. Onu bilmeyi, söylemeyi, ona hizmet etmeyi. Ama bunu acayip ve sapkın bir tarzda yapmaya girişirler, hiçbir zaman var olmamış ve hiçbir zaman var olmayacak kişiler, olaylar uydurur, bunu ayrıntılarıyla epeyce heyecanlanarak anlatır ve bütün bu yalan çıkını yazmayı bitirdikten sonra işte derler, gerçek bu işte! İşin aslı bir roman okurken deliririz biraz, kafayı buluruz. Onlarla (karakterler) birlikte Napolyon bile oluruz. Aklımız başımıza (çoğunlukla) kitabı kapadığımızda gelir. Ben, bir ateist! Ama aynı zamanda bir sanatçiyim ben, o yüzden de yalancıyım.

Söylediğim her şeyden şüphe edin. Gerçeği söylüyorum. Herhangi bir roman okurken, içindeki her şeyin uydurma olduğunu gayet iyi bilmeli, ama okuma sırasında her kelimesine inanmalıyız. Nihayet kitabı bitirdiğimizde onu okumadan önceki halimizden birazcık farklı olduğumuzu, sanki yeni bir yüz görmüş, sanki daha hiç geçmediğimiz bir sokaktan geçmiş gibi biraz değiştiğimizi görebiliriz. Ama tam olarak ne öğrendiğimizi, nasıl değiştiğimizi söylemek, bu çok zordur işte. SANATÇI SÖZCÜKLERLE SÖYLENEMEYECEK OLANLA UĞRAŞIR. Bütün edebiyat METAFORDUR.

İşte bilim kurgunun en önemli iki ödülü olan Hugo ve Nebula ödüllerini alan Karanlığın Sol Eli, içleri dopdolu bu cümlelerden oluşan uzun önsözle başlar ve bizim dünyamıza çok benzeyen Kış adlı gezegende geçer. Kış'ın popülasyonu çift cinsiyetlidir (hermafrodit). Fakat bizim bildiğimiz hermafroditler gibi bir cins ağırlıklı (ya da hissettiği cinste) değildir. Bir kişi belirli zamanlarda kadın olabilir, doğum yapıp emzirir ve ardından erkeğe dönüşüp hayatını öyle idame ettirebilir. Sonra hormonal durumuna göre tekrar kadın olabilir. Kış'ta insan düşüncesindeki düalizm eğilimi azalmış, insanlığın güçlü/zayıf, koruyucu/korunan, hükmeden/hükmedilen, sahip olan/sahip olunan, vb. ikiliklerini oluşturan temeller zayıflamış gibidir. Cehaletin, şimdinin, mevcudiyetin ilerlemeden daha gözde olduğu bir gezegendir Kış. Bu durum yani gezegendeki düalizm eğiliminin azalması, Le Guin tarafından öyle güzel ve ustalıkla kurguya yerleşmiştir ki, insanlar hormonal durumlarına göre her iki cinse dönüşebildikleri için artık cinsiyetsizdir. Kanımca kurgunun (birçok inceleme bunu eşcinsellik olarak yorumlamış olsa da) doruğa ulaştığı eşsiz nokta cinsiyetsizliktir.

Şöyle açıklaya bilirim sanırım cinsiyetsizlik konusunu; ötekileştirilen, itilip-kakılan İkinci Cinsiyet'in olmadığı, cinslerin (aynı bedende olduğu için) eşitliğini ve yalnızca insanı önceleyen bir anlatı. Sıra dışı ama muazzam bir bilim kurgu/ütopya! Bir söyleşisinde yazarın, iğneyi kendine batırarak bu kurmacasını (Karanlığın Sol Eli) eleştirdiğini de okurun bilgisine sunmadan geçmeyelim.

Belirtmeliyim ki Le Guin, derin ve titiz bir biyolojik araştırma/okuma sonrası (tüm metinlerinde olduğu gibi) Kış gezegeninin nüfusunu tamamen Androjenik (hem kadında hem de erkekte bulunan hormonlar) yapıya sahip olarak kurgulamış, onların düalite değerlerinin aşınmaya başlaması da cinsiyetsizliği anlatan Karanlığın Sol Eli'ni ortaya çıkarmıştır.

Le Guin, kitabın Cinsiyet Sorunu bölümünde erkeğe veya kadına dönüşümü, yirmi sekiz günlük dönemlerle kurgular. Burada hem kadın (dünyalı) hormonal siklusuna (olumlu anlamda-regl, yumurtlama vs) hem de Ay'ın (gezegen olarak) dünya etrafını dolanma zamanına olağanüstü bir atıf vardır. Bu güzel çağrışımlara hayran olmamak elde değil. Yazar, menopozu (hep kocakarılık diye tanımlar) cinsiyetsizliğe doğru yol alma gibi görse de önemli karakterleri (Odo da olduğu gibi) hep kocakarılardır.

Hikayeleri hiçbir zaman aniden çıkmaz. İsimler, imgeler, ses tınıları üzerine inanılmaz kafa yordüğünü hep belirtir. O'nun ustaların ustası olmasının nedeni de zaten bu derinlikli araştırma ve çalışmalarından dolayıdır. Güzel yapmayı, mesajını gizlemeyi başarıp, anlatıda okurun kendi yolunu bulmasına izin verir. Bazen de yazarken tıkanıp söyler. Böyle durumlarda bekleyip karakterlerinin (Mülksüzler'i yazarken iki yıl ara vermiş ve Odo yazardan kendisinin anlatıldığı bir öykü yazmasını istemiştir), metni yola çıkarmasına ve yazmaya devam etmesine izin verdiğini belirtir. Gezegenler, güneşler dolayısıyla karanlıklar ve aydınlıklar vardır metinlerinde. Kitabın Zamana ve Karanlığa Dair adlı bölümü, zaman-mekan, aydınlık-karanlık kuramları üzerine bir ders niteliğindedir. İncelediğimiz kitabın Eve Dönüş bölümünde olduğu gibi kitaplarındaki yolculuklar da yazarın - Bütün olmak parça olmaktır; gerçek yolculuk geri dönüştür- şeklinde yorumladığı Taocu düşüncenin sonucu eve/geriye dönüş için yapılır genellikle.

1969 yılında yayımlanan Karanlığın Sol Eli, yirmi bölümden oluşan hafif polisiye olayların da işin içine katıldığı eşsiz kurgusuyla zevkle okunası bir bilimkurgu romanı. Son olarak söylemeliyim ki Kış gezegeninin Hermafroditleri bizleri mitolojiye de uçuruyor (ulak ve yeraltı tanrısı Hermes ile güzellik tanrıçası Afrodit'in çocukları hem kız hem erkek cinsel organı olarak doğar).

Ben de bir yolculuk yaparak çok severek okuduğum Arundhati Roy'un Encüm adlı bir hermafroditi anlattığı Mutlak Mutluluk Bakanlığı kitabına gidiverdim. Kitap, Nazım Hikmet'in Tahirle Zühre Meselesi şiirini alıntılıyarak başlar. Şayet bir hermafroditi anlatacaksanız bundan daha güzel bir giriş olabilir mi kitaba? Tabii şair, şiirini bu anlamda kaleme almamış fakat Roy'un zihni muhteşem bir oyunla şiiri karşımıza dikivermiş. Bakın dizelere Karanlığın Sol Eli romanının özünü bulacaksınız. Tahir olmak da ayıp değil Zühre olmak da/ hatta sevda yüzünden ölmek de ayıp değil, /bütün iş TAHİRLE ZÜHRE OLABİLMEKTE/ yani yürekte...

Kaynaklar:

1. Karanlığın Sol Eli Ursula K. Le Guin, Ayrıntı yayınları . 5. Basım
2. Emek Erez, Gazete Duvar , Ursula K. Le Guin ve dikenler arasında yol açmak
3. Mutlak Mutluluk Bakanlığı, Arundhati Roy , Can yayınları 1.basım
4. Ütopya, Thomas More, Cem yayınevi, 5.basım
5. Emek Erez, Le Guin ile dünyanın eşğinde dans, edebibiyathaber.net
6. Devrimden Önceki Gün, Ursula K. Le Guin, İnkıya yayınları,1.basım

En güzelisin en ölülerin
Kavruk bir rüzgâr
Düş gibi ve işgal
Merhametin yittiği bozkıra sürdüm atlarımı
Kırık bir gecede yahut büsbütün balçık
Yara bere içinde ben ve muharebe
Irmak gibi coşkudum düşündükçe seni
Önce rüzgâr
Sonra ben
Büyüyen gözlerine aldırmadan öpmüştük dudaklarını

Bir şiirin ilk mısrası gibiydi gözlerin
Öyle ilk, öyle ilk, öyle ilk yine
Gözlerin nereme dokunduysa
Bıçak kesiği gibi sızı sızı oralarım
Altında oturduğum ağacın yaprakları çıtır çıtır
Önce rüzgâr
Sonra ben
"Bu denli yorulmak yaşıma aykırıdır" belki

Dudaklarımda bir esinti, şafağı uyandıran dudakların
Dokunduydun, kekre bir düş gibi düşerek uyandım sessiz
Saçların çıplak bedenime değen ılık bir ürperti kuş kanadında
Ellerin dizinde, parmakların aralanmış ve
Kirpiğin henüz düştü yatağıma

Dudaklarındı mandalina gibi beliren sanki annem uzatmış ansızın
Karanlık bastı, üstelik susadım, boş bir odada yalnızım
Göğsümdeki ağrı durmadı, yitmedi acım
Bir ananın elleri gibi medet umarsın beceriye ya da
Kabuk tutmuş yaralarını kanatırsın dizinde

Kibirli karanlığı seviyorsun belki
Kibirlisin belki
Belki kendi karanlığından korkuyorsun
Kaskatı kesiliyorsun değince dudaklarım kasıklarına çiğ gibi
En güzelisin en ölülerin
Karanfil ayrılıklarına rastlıyoruz kımıltısız yatağımızda
ki karanfil ayrılıkları
Çamaşırları avucunun içinde sıkar ve fırlatır
Apartman boşluğunda uğuldar ıssız تنها adımlarımız

İç çekişi vardı karşılıklı oturan ve çarpışan gölgelerimizin
Kazağım kedinin tüyleri, dudağımda dudağının taze tadı tatlı
Bakışının düştüğü sehpa boş, henüz ölmüş kelebek
Düşün ki saçların uzun azıcık, sehpa da ölü bir kelebek
Düşün ki sen bir yaprak
Bense kelebek
En güzelisin en ölülerin

*Bütün büyük bilim insanlarının
söylediği ve bütün çocukların
bildiği gibi, sahip olduğumuz
sezgi gücü, şefkat ve umudu
her şeyden daha çok hayal
gücüne borçluyuz.*

Handan Kılıç Yerdeniz Öyküleri

Yine bir edebiyat uyarlaması olan filmden bahsedeceğiz. Yerdeniz Öyküleri adlı 2006 yapımı filmin çıkış noktası Ursula K. Le Guin'in "Earthsea" adlı romanıdır. Lakin yazar bu konuya dair yaptığı açıklamada anime filmin konusu ile kitapların arasında sadece geçtiği dünya ve karakterler bakımından ilişki olduğunu söyler.

Yani, hikâye olarak animasyon film, kitaplardan farklılıklar göstermektedir. Şöyle ki, Yerdeniz dörtlemesinin üçüncü ve dördüncü kitaplarında anlatılan hikayelerin en ilgi çeken kısımları alınarak yeni bir akışla filmin senaryosu yazılmıştır. Dolayısıyla tüm dünyada fanatikleri olan bir kitap serisinin filmi çeken Goro Miyazaki bir saat elli beş dakikalık yeni bir dünya yaratırken büyük bir riske girmiştir. "Animasyon, Macera, Fantastik" türündeki bu film kitapseverler tarafından pek sevilmemiş, eksik bulunmuş, kitabın atmosferini yansıtamadığı eleştirilerine maruz kalmıştır. Bir de animasyonda dünya markası olan Hayao Miyazaki tarafından değil de oğul Miyazaki'nin yönetmen koltuğuna oturması animasyon fanatiklerince tepki ile karşılanırsa da genel manada oğul Miyazaki de geçer not almıştır. Yeni bir tür, yeni bir hikâye, yeni bir yönetmenle denendiğinden klasik Miyazaki animelerinden farklı bir yapım olmuştur.

Bu durum Yerdeniz'in doğasına aykırı bulunsa da sonuçta bütünlüklü bir film ortaya çıkmış mıdır sorusu zihinlere düşmüştür. Kişisel gelişim hikayelerine odaklanan dörtlemede, önemli olan nokta karakterlerin ruhen büyüme için verdikleri çaba iken daha çok büyüye dayalı güçlerini kullandıkları cazip bölümler filme aktarılınca eserin ruhuyla çatıştığı ifade edilmiştir.

Kitapların fanı olmayan, seriyi okumayanların da çok yavaş, çok pastoral buldukları filmi sinemada izlerken bile uyduklarına dair yorumlar okuyunca rahatladım. Çok fazla anime ve fantastik seyreden biri olmadığım ve yorgun bir zamanıma denk geldiği için uyukladım sanmıştım ama sinemada bile uyuttuysa gerçekten temposu düşük diyebiliriz. Bir de 2006 yılından beri maruz kaldığımız teknolojik hız oyunları alışkanlıklarımızı değiştirdiğinden bugün özellikle genç seyirci için izlemesi zor olabilir. Adeta Alp dağlarında gezen Heidi karakterinin pastoral ve huzurlu dünyasından kesitler gördüğümüz filmi yazabilmek için dikkatimin yüksek olduğu bir saatte bu sefer uyuklamadan tekrar izledim.

Öncelikle filmin müziklerinin güzel olduğunu belirtmeliyim.

Konusu şöyle anlatılabilir: Uzun zaman önce ejderhalar ve insanlar bir bütünmüş. Ama insanlar paraya ve mala tamah ederek toprak ve denizi seçmiş. Ejderhalar ise özgürlüğü seçip ateş ve rüzgârı alarak gitmiş.

Böylece Yerdeniz adlı ülkenin dengesi bozulmuştur. Uzun zaman sonra insanların diyarında ejderhalar belirip beraber yola çıkan bu iki ejderha kavga etmiştir. Ülkede insanlar, ormanlar, denizlerde denge yitirilmiş, kıtlık başlamıştır. Kralın büyücüsü durumu şöyle yorumlar; ejderhaların dövüşmesinden anlamalıyız ki, yollar ayrılmış, şimdi bizi tehdit eden karanlık da derinleşmiştir. Bu yıkımın nedenini araştırmaya koyulan baş büyücü Ged namı diğer Çevik Atmaca, çölde genç prens Arren'le karşılaşır. Ona rehber olup korumasına alır. Arren içindeki öfke ve onu ele geçiren negatif güçlerin etkisiyle kral olan babasını öldürmüş ve saraydan kaçarak çölde bir yolculuğa çıkmıştır. Ölüm korkusu benliğine hükmedince hedefsiz bir şekilde üzerine yapışan bu korkudan kaçmaya çalışmıştır. Çöl ve ardından vardıkları şehir tehlikelidir. Bir koruyucu gerekmektedir. Kendisini birdenbire acımasız ve nefret dolu birine çeviren gölgesi ile karşılaşmak Arren'i sarsmıştır. Aynı zamanda ölümsüzlüğün formülünü arayan kötü büyücü Cob'un hedefine girmiştir. Amacına ulaşmak için Arren'in korkularını kullanmayı planlayan karanlığın temsilcisini saf dışı bırakıp dengeyi korumak mümkün olacak mıdır?

Film boyunca gölgesini gördükçe kendinden korkan genç Arren'in erginleşme hikayesini seyrederiz aslında.

Kitaptan bölümler seçerek ilerlendiği için bu zorlu yolculuğun erginleşme safhalarında kopukluklar vardır. Özel güçlerle doğan Arren'e kadim adını ve güçlerini gösteren işaretleri saklamakla, kendini sırlamakla, hayatı kuran dengeye güvenmekle yola koyulabileceğini anlatır Çevik Atmaca. Beraber yolda ilerlerken karşılaştıkları eski bir dostun çiftliğinde çalıştıkları esnada Arren sorar. En yetenekli büyücü iken tarlada çalışmasını şöyle izah eder rehber: "Gökyüzünün altındaki her şey dengeye bağlıdır. Rüzgâr ve denizler toprağın ve ışığın gücü, tüm bunlar düzenin içinde intizamlı bir şekilde görevini sürdürür. Ama artık dünyaya hükmetme kudreti insanın eline geçti. Bu yüzden insanoğlu dengeyi korumayı öğrenmeli ve bir yaprağın, bir balinanın ve rüzgârın doğasını iyi bilmeli. Ve rüzgâr duasını bilmeli. Dünyada her şeyin kadim bir adı vardır. Büyü kadim adını bildiğin şeylere hükmetme kudretidir. Bu gücü cahilce kullanırsan zararlıdır. Yalnızca ihtiyaç olduğunda kullanılmalıdır yoksa denge bozulur."

Yine ölümden korkan Arren'e "Ölüm yaşam dengesi olmazsa hayat diye bir şey mi olur? Bizim gibi kudret sahipleri dengeyi korumak zorunda. Ölüm hayat döngüsü en değerli hazinemizdir. İzdırabımız ve hazinemiz olan bu hayatın sürekliliği yoktur. Sadece bir dalgadır. Bir dalganın kalıcı olması için bütün dalgaları dindirebilir misin? Kendini kurtarmak için bütün dengeyi bozabilir misin?" der.

Hasıl-ı kelam, film "Dünyadaki en önemli şey hayattır." demektedir. Öleceğimizi bildiğimiz için hayatın değerli olduğu hatırlatılır. Hayat sadece bizim değildir. Eğer bize bahşedilen süre içinde bir diğerinin yaşamına hayat verecek, rehber olacak şekilde dokunursak işte bu bizim ölümsüzlüğümüz olacaktır. Ancak bu şekilde sonsuza kadar yaşamak mümkündür. Aydınlığa sırtını çevirip karanlığa teslim olursan ve ölümü inkâr edersen hayatı da inkâr etmiş olursun. Gerçekle yüzleş, herkes ölümden korkar, bunu kabul et ve ölmeden önce yaşa, bir başkasının hayatına hayat ol ki, ölsen de adın yaşasın, mesajları verilmektedir.

İnsanoğlu olarak hep bunun için uğraşmıyor muyuz zaten? Bu nedenle bu topraklarda asırlardır insanlar çeşme yaptırır. Su hayattır ve hayratları orada durduğu sürece kendileri ölse de sudan içenlere dokunan faydaları sayesinde yaşadıkları, iyilik hanelerinin kapanmadığı varsayılır.

Bizim inancımızda geride iyi ad bırakmak için üç yol önerilir. İlki insanlara faydalı olacak bir evlat yetiştirmek; yine insanlara iyiliği gösterecek, dengeyi hatırlatacak kitaplar yazmak ve herkesin rahatça faydalanacağı çeşme, okul, kütüphane, ibadet yeri gibi halka açık mekanlar yaptırıp kullanıma sunmaktır.

Film bizi dengeye çağırıyor. İyi ki ölüm var diyor. Öldükten sonra yaşamak için kendini düşünmekten vazgeç, egonu bırak ve dengeyi korumaya yönelik eylemlerle insana insanca yaşama imkanları sun diyor.

İnsanlığın giderek unutulduğu, dengelerin alaşağı olduğu hayatlarımızda dengeyi hatırlayan, bize katkı sunan, "Er-Adam-Âdem" yani "İnsan" olma yolunda ilerleyenlerle karşılaşmak, o yola girip geride hayırla anılacak adlar bırakarak sonsuzluğu deneyimlemek dileğiyle... Filmi bu şekilde düşünerek izler, alt metin okumaları yaparsanız uyuklamak yerine animasyonun on üç yaş üzeri için de kıymetini anlayarak lezzet alabilirsiniz. İkinci izleyişimde bu tecrübeyi yaşamış biri olarak iyi seyirler diliyorum.

Kübra Akçaoğlu

Öykü

Bir Gece Yolculuğu

Otobüsün içi karanlık, bitmek nedir bilmeyen yol ise insanı bilinmezliğe sürükleyebilecek kadar belirsiz ve bitimsizdi. Boğucu ve karanlık bir geceydi. Gökyüzünden yıldızlar görünmüyordu. Otobüsün içindeki insanların her biri kendi halindeydi. Rahat, kaygısız bir şekilde uzaklara bakıyorlar ya da yolculuğun yorgunluğuna yenik düşmüş uyuyorlardı.

Pencere kenarındaki küçük kız hariç herkes halinden memnundu. Beş yaşlarında görünen kız çocuğu az önce uyandığı kabusun etkisinden henüz kurtulamamıştı. Neden böyle bir rüya gördüğünü anlayamıyor, minik yüreğinde yalnızca korku hissediyordu. Endişesini azaltmak için pencereden dışarıyı seyretmeye koyuldu. Fakat boğucu karanlıktan başka bir şey göremedi. Yüreği yine sıkıntıyla doldu. Kara gözlerini otobüsün içindeki insanlara dikti. Onları gözlemlemeye başladı. Bu işten de sıkılınca gömleğinin boncuklarıyla oynamaya başladı. Boncukları eline alıyor, sayıyor sonra yerine bırakıyordu. Derken bir acı ses duyuldu, hemen ardından bir boğuk bağırıtı...

Al yanaklı, yeşil yemenili, yüzünde yaşlılığın tüm izleri olan ama aslında yaşlı olmayan bir kadın, “Yetişin! Yavruma bir şeyler oluyor.” diyerek kıyameti kopardı. Sarı benizli, elindeki kırmızı oyuncak arabasını bu durumda bile olsun bir an bile bırakmayan, tombalak bir çocuk insanın ciğerini delen feryat figanlarla bağırıyordu. Yüzünden dayanılmaz bir acıyla kıvranmakta olduğu anlaşılıyor, anlaşılması zor sözcüklerle sayıklayıp duruyordu. Sonunda kendini yere atmaya çalıştı. Annesi ani bir hamleyle çocuğu durdurdu. Otobüste bir karmaşadır gidiyordu. Yolcular, kadın ve çocuğunun başına toplanmış, hep bir ağızdan konuşup duruyorlardı. Otobüs şoförünün olaya el koymasıyla orada olan ama pek bir işe de yaramayan kuru kalabalık dağılıverdi.

Adı sanı bilinmeyen minik kız otobüste bir başınaydı. Tekrar gömleğinin boncuklarıyla oynamaya başladı. Dikkatini oyununa vermeye çalışarak can sıkıntısını bir an olsun unutmaya çalışıyordu. Ama nafiyleydi. Can sıkıntısı içine rahatsızlık veren bir konuk gibi çökmüşü ve misafirliğini bitirmeye hiç de niyetli görünmüyordu. Misafirininki kendisini rahat bırakmamasına fena halde bozulan küçük kız iyice daraldı. Boncukları eline alarak terli avucunda olağanüstü bir hızla zıplatmaya başladı. Gittikçe daha hızlı savuruyordu parlak boncukları havaya. Boncuklardan birkaçı bu durumdan rahatsız olmuş olacak ki kendilerini gri ve tozlu zemine yuvarlayıverdiler. Her biri olağan hızıyla yere düştü. Önce birkaç kez oldukları yerde sektiler. Her sekişlerinde insanın kulaklarını rahatsız eden seslerinin şiddetini arttırdılar. Önce parlak sarı boncuk sonra üzerinde siyah benekleri olan beyaz boncuk en son ise ince çizgili mavi boncuk bu rahatsızlık veren işlerini bitirip otobüsün dar, sıkışık yolundan yuvarlana yuvarlana geçtiler. Bir tık, iki tık, üç tık... Küçük kızın boncukları firar etmişlerdi. Rahatsız edici ses bittiğinde, boğum boğum parmakları olan ellerini deliklerinde küpe yerine ip olan kulaklarından indirip usulca dizlerinin üzerine yerleştirdi küçük kız.

Pencereden dışarı göz gezdirince beton zeminde üç parlak ışık gördü. Büyük bir merakla ışıkları takip etmeye başladı. Işıklar, başıboş yapraklar gibi oradan oraya sürükleniyorlardı. Sağ köşede bulunan bankta oturan genç kızın boyalı saçları da, çocuğunun elinden sımsıkı tutup yanındaki kadınla dedikoduya dalan kadının kadife eteği de bir korsan gemisinin bayrağı gibi dalgalandığına göre dışarı rüzgarlı olmalıydı. Küçük kız, rüzgarları hiç sevmezdi. Bu yüzden dışarı çıkıp da ışıkları yakından gözlemlemekten vazgeçti. Burası, otobüsün içi daha iyiydi.

Birden saçlarının önü dökülmüş, kızgın bakışlı adamın, büyük bir hiddetle kapanıp açılan burun deliklerinin birinde bir ışık gördü. Adam sinirle yanındakilere bir şeyler anlatıyordu. Yanındakiler ise ışığın farkına varmamış gibilerdi. Hepsi de bir şeye fena halde sinirlenmiş görünen adamı dinlemek yerine başka şeyler düşünüyor gibiydiler.

Küçük kız, burnundan dudaklarına akan sarı sümüğün tadına şöyle bir bakarak gözlerini daha uzağa çevirdi. Büfede gözleme yiyip çay içen insan yığınlarına bakakaldı. İçlerinden birinin etrafında bir ışık huzmesi dolanıp duruyordu. Fakat insanların hiçbiri ama hiçbiri bunun farkında değildi. Işıkları kendisinden başka kimse göremiyordu sanırım. “Ben fark ediyorum çünkü ben bir çocuğum.” diye aklından geçirdi. “Onlar göremezler çünkü çevrelerinde olan biten her şeyden habersizler.” diye de ekledi. Bir çığlık koptu yeniden. Az önce gözlemlediği kızgın bakışlı adam birdenbire bayılıvermişti. Kimse ne olduğunu anlayamamıştı. Küçük kız da anlayamadı. Çevredekiler çaresizce adama yardım etmeye çalışıyorlardı. Adam, suratı mosmor bir halde yerde debelenip duruyordu.

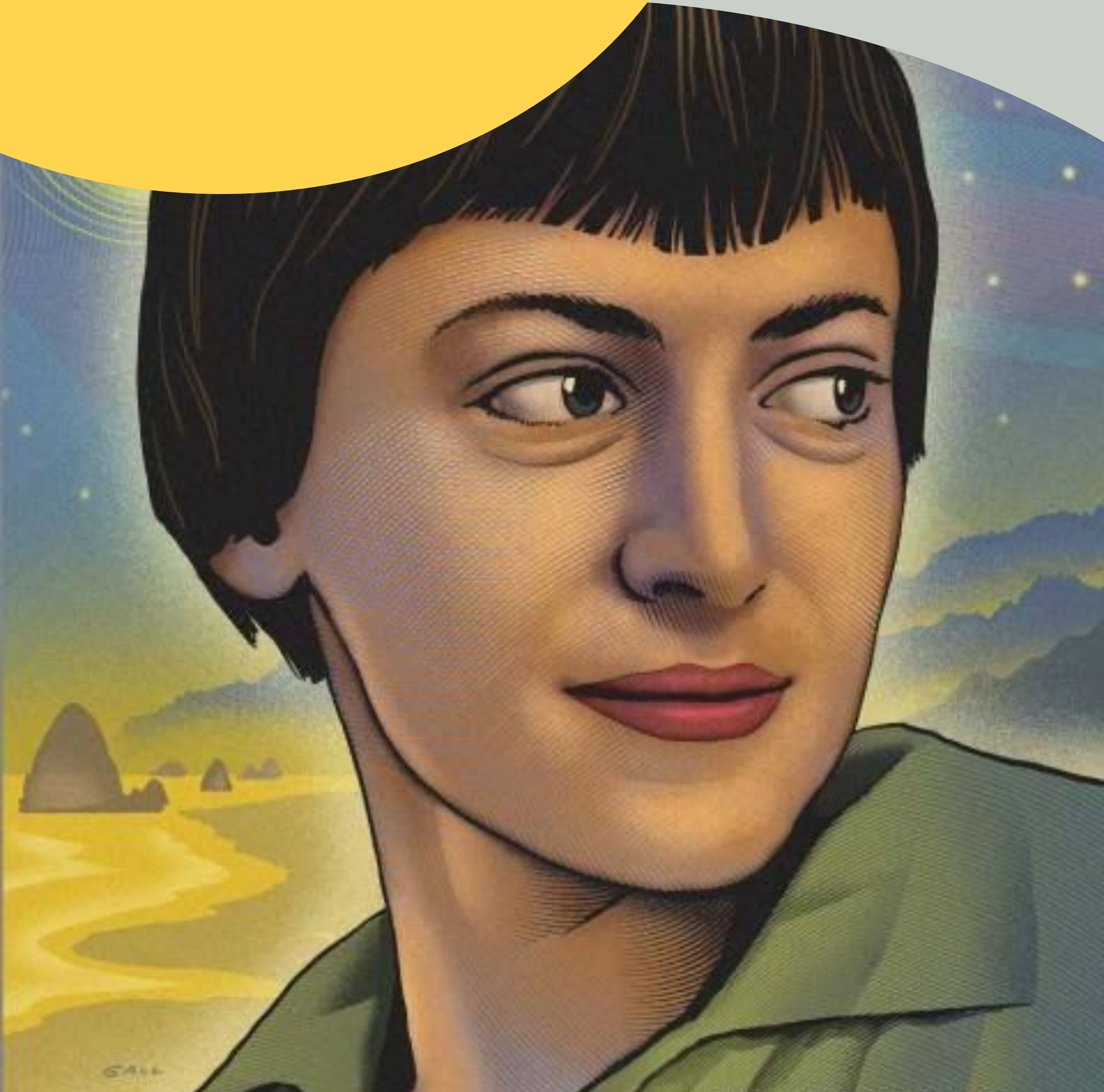
Bir feryat daha duyuldu. Az önce büfede, yanında ışık huzmeleri olan kişi de sebepsizce yere yığılmıştı. O da tıpkı kızgın bakışlı adam gibi mosmor suratıyla zorlukla nefes almaya çalışıyordu. “Çok ilginç.” diye düşündü küçük kız. “Birdenbire ne olmuştu bu insanlara böyle.”

Karanlığın içinden bir ışık daha belirdi. Yine kimselerin fark edemediği, sadece kendisinin görebildiği bir ışık... Usul usul dolaşıp az önce bankta oturan genç kızın savrulan saçlarının arasına girdi. Bir çığlık koptu kızın mercan renkli dudaklarından. İnsanlar ne yapacaklarını, nereye koşacaklarını bilemiyorlardı. Olanları anlamlandıramıyorlardı.

Camdaki kız boncuklarına döndü. Onları eline alıp parlaklıklarını incelemeye koyuldu. Parmaklarının arasında tıpkı birer inci gibiydiler. Hınçla bir tanesini daha fırlattı. Sonra bir tane daha... Avucunda hiç boncuk kalmayınca dek kinle fırlattı onları karanlığa. O fırlattıkça keskin çığlıklar ardı ardına duyulmaya başladı. Son boncuğu da fırlatınca küçük kız son bir çığlık duydu kulaklarında. Yine otobüs camına çevirdi gözlerini. Camdaki kişi uğursuz bir bakışla gözlerini gözlerine dikmişti. Dudaklarında gülümsemeye benzer bir ifade vardı. O, elini kaldırıncı o da elini kaldırdı. O, elini indirince o da indirdi. Küçük kız dilini çıkarınca o da çıkardı. En sonunda ellerini çaresizce birbirlerine kenetlediler.

*Eğer bir nesil cehaletin
mutluluk olduğunu
sanarak yetişirse, bir
sonraki nesil cehaletini bile
fark edemeyecektir...*

Ursula K. Le Guin

Fantastik- Sürreal- İllüstrasyon

Nuray Narbay

Edebiyatın fantastik kurgu alanını adımlarken, sanatın uzattığı gerçeküstüçülük eli ile buluşan illüstrasyonun tüm bu metinleri görsel hale ulaştırdığını görürüz.

İşte bu noktada bu üç kavramın birbirleriyle olan akrabalığını anlar isek, hangi yollarda ortaklık kurduklarını ve aslında hayal gücü denen tanımlanması zor olgunun her şeyden bağımsız kendiliğinden gelen birincil amacını da anlamış oluruz.

Fantezi kelimesi Yunanca 'Phantasia' kökünden hayalet, imgelem olarak çıkagelip, zamanla anlamı hayal edebilme yeteneği olarak günümüze kadar evrilmiştir.

Todorov'dan, H.P. Lovecraft'a kadar yapılmış onlarca fantastik edebiyat tanımından anladığımız bu türün kendini, okuyucusunun bu anlatılarla başka bir olasılığa inanması, heyecanlanması sonucunda gerçekleştirdiğidir.

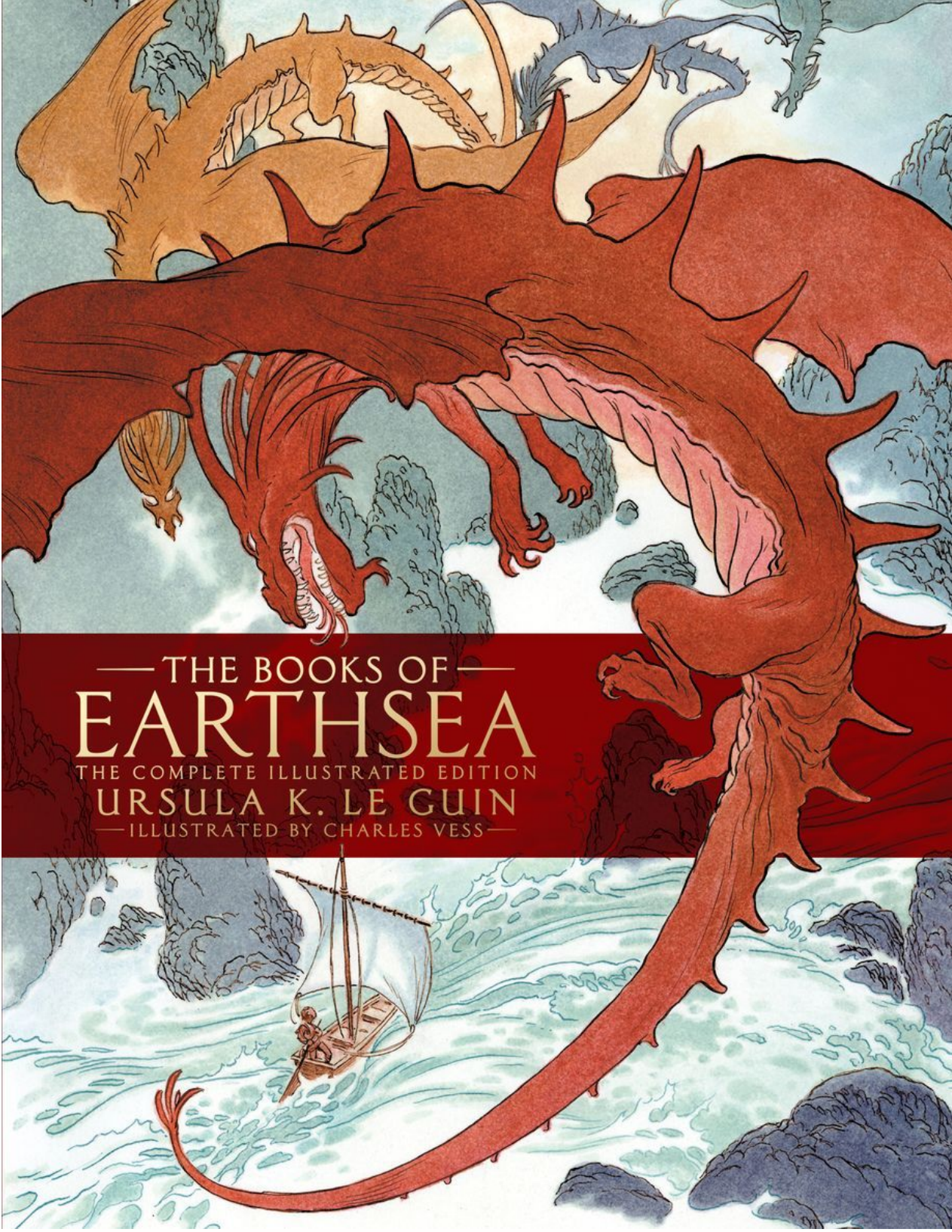
İçinde olağanüstü olaylar, mekanlar, varlıklar bulunduran bu edebi tür, gerçekliği, zamanı, karakter olgularını bilindik anlamlarıyla tanımlamadığı gibi üstüne anlatılarını bu dünyanın ötesinde alternatif bir dünyada yapar.

Kurulan bu yeni dünyada yarattıkları varlıkların hiçbiri bildiğimiz dünyadaki düzenden haberdar değildirler. Kimi zaman kullandıkları dil, yaşadıkları coğrafyalar bile buraya ait değildir. Onlar bu yeni yaratılmış sisteme uygun varlıklardır. Çünkü bu türün tek kaynağı, yazarlarının bu dünyanın dışına bakabilen sonsuz hayal güçleridir.

Yazdıklarıyla dünyanın sorunlarına, çözümsüzlüklerine, yetersizliklerine; bizzat dünya denen mekanı, terk-i diyar ederek, dünyevi bilgiden arınarak parmak basmak istemişlerdir. Kaçış Edebiyatı denmesinin en öncelikli sebebi de aslında budur.

Alice'in bir tavşan deliğinden girdiği fantastik dünya, J.R.R. Tolkein'in Hobbitleri ve K. Rowling'in Harry Potter'ı ile edebiyata kapısını ardına kadar açmıştır.

Fantastik edebiyatın kraliçesi Ursula K. Le Guin de bu kapıdan onlarca kitabı ile geçerken dünya düzleminde ötekilik, varoluş, ön yargı, aidiyet, cinsiyet üzerine sorgulamalarına işte bu kurguladığı fantastik dünyalarda cevap arar.

Sürreal yani gerçeküstü denen resim sanatı akımı ise, bu dünyanın dışına taşan arayışı ile bizi fantezi denen boyut kapısının önüne daima getirip bırakmıştır. Resim sanatı, bu kapiya salt edebiyatın fantastik kurgularındaki gibi çıplak hayal gücü ve alternatif kaçış ile varmaz. Sürrealizm bu kapiya rüyalar, bilinçaltı analizleri, elbette ki en son hayal gücünü de ekleyerek ulaşır. Çünkü onun davası bu dünyanın insan bilincine yaptığı baskı ve kalıplar kalktığında ortaya çıkacak olan o ideayı aramaktır.

Varolan ve öğretilmiş bu gerçekliğin bir ilizyon olduğuna duyulan derin inanç, görünenin ötesinde saklı başka bir gerçeklik bilgisine de, ancak açığa çıkan saf bir bilinçle ulaşılacağını düşünür.

Akımın en bilinen temsilcisi Dali, 1937 yılında yaptığı 'Yanan Zürafa' tablosunda bize ıpissız, sanki bu dünyaya ait olmayan bir coğrafya ve bambaşka bir varlık aleminden seslenmiştir.

Fransızca olan illüstrasyon kelimesi de latince 'Lustrare' kökünden gelmiştir. Aydınlatmak, parlatmak fiilinden türediğini biliyoruz. Daha açarsak bir kavramın, metnin, projenin, çizime dökülmüş halidir. İllüstrasyon resimleme, canlandırma eylemidir.

Aslında buna görmediğimizi, olmayanı, sadece kafamızın içinde var olan o hayali aydınlatıp, ışığa çıkarma işi de diyebiliriz.

Salt yazılı metinlerdeki anlatıların değil; astronomi, tıp, arkeoloji, mimari, tasarım gibi türlü çeşit alanlarda hayaldekilerin, fantezilerin, fikirlerin kağıda o ilk cesur izdüşümleridir.

Tek bir karede hazırlanmış savaş karşıtı bir afişle, bazen tek bir ağaç sembolü ile izleyicisini etkiler. Gözümüzle asla göremeyeceğimiz üçte ikisi yok olmuş akropolü tamamlayıp çizgisel boyutla önümüze koyar. Çünkü illüstrasyonun yolu hayalle gerçek arasında gidip gelmektir.

Dolayısıyla alanı geniş, kaygısı az, eli serbest, cesareti sonsuzdur. O kelimelere ihtiyaç duymadığı gibi; kelimelerin tarif ettiğini vücuda getiren aracı, hayalleri gerçeğe aktarmakla görevli sanatın kuzenidir.

Tüm bu birbiri ile ortak sanat türleri görsel anlatım dili olarak arkalarına aldıkları fantezi rüzgarıyla önlerine milyonlarca okuyucuyu, izleyici katmışlardır.

Amaç insanları kapalı kutulardan, kalıplardan, tekdüze düşünce sistemlerinden çıkarmak, farklı düşünmeye, bakabilmeye itmektir. Bu dünyada bulunamayan cevapları, çözülemeyen problemlerin çıkış yollarını bambaşka yerlerde, bambaşka kılıklerle aramaktır.

Ezcümle, tüm bu yazılı ve çizili eserler, insanlara görünenin ve bilinenin ötesinde başka bir hakikat ihtimaline açılan o iki kanatlı kapıdan geçmek için bir kaçış davetidir.

Ne mutlu icabet edenlere...

Tipiye tutulmuş zemherinin
Gözyaşları dökülür
Saçağın yanaklarından
Güneşin gülüşüne muştı

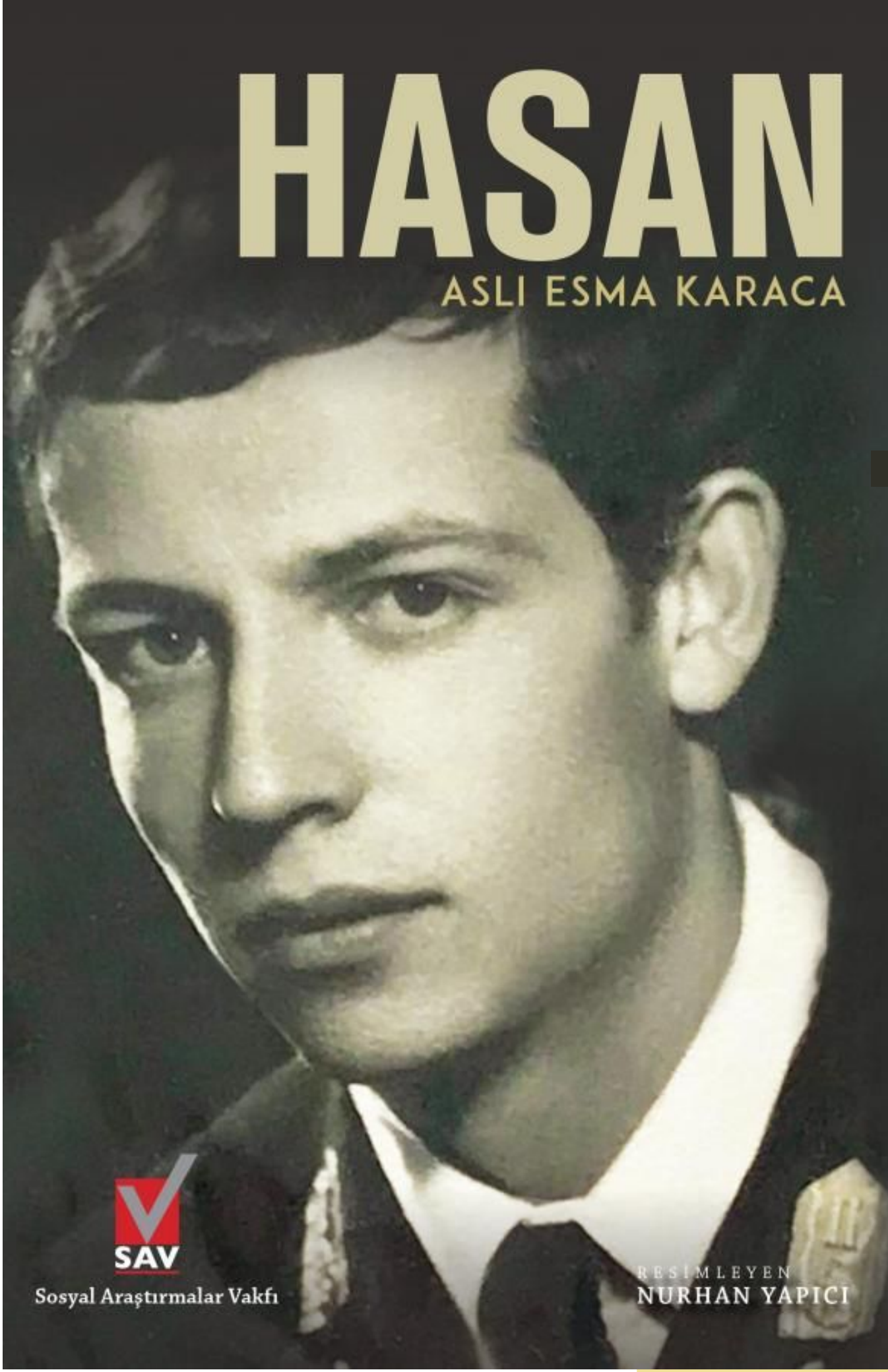
Öpebilsem
Dilinin sıcaklığını
Şiire bulaşmış sözcükler dökülür
Bir kez daha öpmüştüm ve şiir olmuştu

Gülüşlerinde kaç bahar asılı
Dudaklarında kaç alev yangını
Baş kaldırıyor kardelenler birer birer

Beyaza ve mora boyamak için kırları
Özlem çığlığıdır dağlardan
Nazlı bir gelin gibi kıvrılıp gelen sel
Senden gayri gidenler hep döndüler

Sen gideli
Önce dalından düştü sonra kurudu yaprak
Kış geçti saçaklarda serçeler ağlayarak
Doğanın döl mevsimidir
Tohuma gebe toprak
Hadi gel biz de özlem giderelim
Toprak ile tohumu örnek alıp sıkı sıkı sarılarak

Aslı Esmâ Karaca Hoş Geldin Deniz

Genç adam gözlerini karşısındaki duvara dikmiş huzursuz bir bekleyiş içindeydi. Kâh sakalıyla oynuyor kâh kalkıp bir aşağı bir yukarı yürüyor kâh başını ellerinin arasına alıp derin derin düşünüyordu. Çok değil birkaç saat içinde, hayatta sahip olmaktan vazgeçtiği onca şeyden sonra ilk defa çok kıymetli ve kendinden bir şeye sahip olacaktı.

Bu, onun için çok yeni, anlaşılmaz, bir yandan ürkütücü bir yandan huzursuz edici diğer yandan heyecanlı ama ölesiye meraklı bir duyguydu. Birazdan sahip olacağı öylesine kıymetli bir şeydi ki ona nasıl hitap edeceğini belirlemek dünyanın en zor işiydi.

Birden aklına gelmiş gibi, elini cebine attı. Bozuk para çıkardı. Tavana fırlattığı para avucuna düştü ters çevirip kapattı. Gözlerini sımsıkı yummuştu. Elini gözleriyle aynı anda açtı. Paraya baktı: Tura. "Tamam" diye düşündü: Deniz...

Ancak huzursuzluğu geçmemişti. Yazı gelseydi: Sinan olacaktı. Hem Sinan ODTÜ demekti ve kendisi de bir ODTÜ'lüydü. Ona haksızlık mı ediyordu yazı tura kumarıyla?

Kafasında bu düşüncelerle kararsız halini doğumhanenin açılan kapısı bozdu. "Gözünüz aydın!" dedi hemşire. "Bir kızınız oldu."

Gülümsedi, yüzü aydınlandı. Gelen bir kız bebektir ve kız bebek Sinan olamayacağına göre Deniz'dir. Pembe beyaz kırmızı minicik şeyi beceriksizce kucağına aldı. "Hoş geldin Deniz!" diye fısıldadı kulağına...

Hoş geldin...

Ebuzer KALENDER

Öykü

YERİME BAŞKASINI BULUN, HAYATTAN İSTİFA EDİYORUM!

Az önce bedenimi sattım. Kuru götlü adamın biri, çırılçıplak soyup enine boyuna inceledi beni. Tıpkı araba teslim eden bir oto kiralamacı gibi. Kurbanlık hayvan oldum bir ara, ağzımı açıp dişlerime baktı. Sonra da elindeki bloknot dosyaya sıkıştırdığı kâğıda bazı notlar aldı. Boyum, kilom, göğsümdeki kartal dövmesi, karnımın sağ alt kısmındaki ameliyat izi, sol alt çenemdeki eksik olan ön azı dişim, kronik bir hastalığımın olmayışı, sol kalçamdaki doğum lekesi vs. hepsi kayda geçti. Ardından bir sürü kâğıt imzaladım. Ölmeden önce tekrar inceleyecekler bedenimi. Bugünkü incelemeden farklı bulgular olursa yeni bir değerlendirme yapacaklar...

Bedenimi satmaya karar vermem kolay olmadı. Aslına bakılırsa zor da olmadı. Çünkü bir süredir ölmeyi düşünüyordum. Hem paraya da ihtiyacım vardı. Bence insan ne zaman öleceğini bilmeli. Hayatın tadı kaçınca yaşamakta ısrar etmemeli. İyi bir anlaşma yaptım bedenimi polimerize edecek şirketle. Şirket, ev mobilyası üreten büyük bir firma. Amaçları, evlilik oranlarının ve dolayısıyla mobilya satışlarının iyice düştüğü günümüzde mutlu çiftlere vurgu yapıp satışları canlandırmak. Sözleştiğimiz paranın yarısını peşin aldım. Diğer yarısını da ben öldükten sonra aileme göndermeleri için anlaştım. Beni önce, idam mahkûmlarına yaptıkları gibi zehirli iğneyle öldürecekler. Sonra da vücudumdaki sıvıların plastik maddelerle yer değiştireceği ve böylece bedenimin bozulmadan kalacağı polimerizasyon işlemine başlayacaklar. Biraz fazlam varmış. Elime bir diyet listesi tutuşturdular. Ölene kadar beş kilo vermemin iyi olacağını söylediler. Umurumda değil, ölmeden önce diyet yapacak değilim. Şunun şurasında iki ayım kaldı.

Aslında işlem yapılan bedenlerin çoğu, doğal yollarla ölen ve bedenleri zarar görmemiş kişilere ait. Ama az da olsa benim gibi bedenini hayattayken satan ve ölümüne anlaşılan kişiler var. Benim izlediğim yol alıcıların daha çok işine geliyor. Çünkü hem numunenin ölümünü kontrol etmek, hem de taze bir cesetle polimerizasyon işlemi yapmak onlar için çok daha iyi. Ama nasıl olursa olsun, en gözde ve en pahalı numuneler genç kız bedenleri. Bir genç kız vücuduna milyonlar veren iş adamları var. Böyle olunca kızlarını yasa dışı olarak diri diri satanlar, kendisini ailesi için feda eden genç kızlar ya da ailenin refahı için feda edilen kızlar, kaza süsü verilip öldürülen ve ardından satılan kızlar çıkıyor ortaya.

Ne kadar da çabuk geçiyor zaman, bu iş yasallaşalı on yıl olmuş. O zamanlar ne büyük gösteriler düzenlenmişti! Hah. Bu saçmalığı durdurun! İnsan bedeni kutsaldır, kimsenin oyuncağı olamaz! Vücutlarımızı bize bırakın! Ancak zengin ve elitler durumu pek umursamadı.

Kendilerine yeni oyuncaklar bulmuşlardı. Evlerinde ve iş yerlerinde polimerize edilmiş bedenleri çeşitli amaçlarla sergilediler. Hatta örtbas edilse de, zenginlerden nekrofiller olduğu da biliniyor. Bu yönden bakılırsa genç kız bedenlerinin neden bu kadar pahalı olduğu anlaşılabilir. İşe felsefi boyut kazandıranlar da oldu. Polimerizasyon işlemine ölümsüzlük gözüyle bakan ve sonsuza dek yaşayacağını uman kişiler çıktı piyasaya. Hatta gönüllü denekler bile türedi. Öte yandan polimerizasyon karşıtı marjinal gruplar da çıktı. Bu grupların ortak görüşü, bedenın ruh için bir mezar olduğu ve o mezar yok olmadığı takdirde ruhun sonsuza dek tutsak kalıp acı çekeceğiydi. O zamanlar yaptıkları eylemlerle polimerize edilmiş bedenleri çalıp yakarak ortadan kaldırdılar. Ama sonunda her şey normale bindi, durum kanıksandı. Üç yıl önce de benim seçtiğim yol, yani anlaşmalı ölüm yasallaştı... Nasıl olursa olsun, bu işin prensipte garip olan bir tarafı yok bana kalırsa. Ha dirilerimizi sömürmüşler ha ölü bedenlerimizi.

Zaman zaman spekülatif bilgiler de dolaşıyor ortalıkta. Geçen hafta ortaya atılan bir fısıltı gazetesi haberi polimerizasyon borsasını altüst etti. Güya bu işin modası geçmiş ve yakında yasaklanacakmış. Gerekçe olarak da Dışişleri Bakanı'nın, dış güçler adını verdiği, dizlerinin üstünde af dileyen iki polimerize insan bedenini evinin salonundan kaldırtması gösteriliyor. Ben bu işin biteceğine ihtimal vermiyorum. Ellerindeki gerçek insan bedenlerinden yapıma oyuncaklarıyla kendilerini iyice tanrı sanan elitlerin bu duygudan feragat edeceklerini sanmıyorum.

Ben bu işe babamın arkadaşlarından Haydar abinin vasıtasıyla giriştim. Haydar abi polimerize beden işinde aracılık ve komisyonculuk yapıyor. İyi de kazanıyor. Daha geçenlerde, bir sürü para döküp en iyi plastik cerrahlardan birine genç karısının kalçalarını yaptırdı. Böylece kadın, daha çok kişiyle aldatabilecek Haydar abiyi. Geçen hafta ben de yattım kadınla. Hakikaten güzel olmuş poposu, eskisinden çok daha iyi...

Neden paraya ihtiyacım olduğuna gelince... Tuttuğum kiralık katile ödeme yapacağım. Karımı öldürteceğim de. Benden kaçan karımı. Hala resmi olarak evliyiz. Kimsesi yok, tek vasisi benim. Dolayısıyla ölümünden sonra bedenine ne olacağına ben karar vereceğim. Aslında kararımı verdim de. Bedenimi sattığım şirketle onun vücudu için de anlaştım.

Biraz pahalıya patladı ya, katil bedenine zarar vermeden öldürecek karımı. Öldürmeden önce de kendisini kimin tuttuğunu ve neden ölmesi gerektiğini anlatacak. Şirket önce onun vücudunu polimerize etmeye başlayacak, üç gün sonra da benimkini.

Polimerizasyon işlemleri bittikten sonra vücutlarımız şirketin girişinde sergilenecek. Mobilya satın almaya gelen mutlu bir çifti oynayacağız.

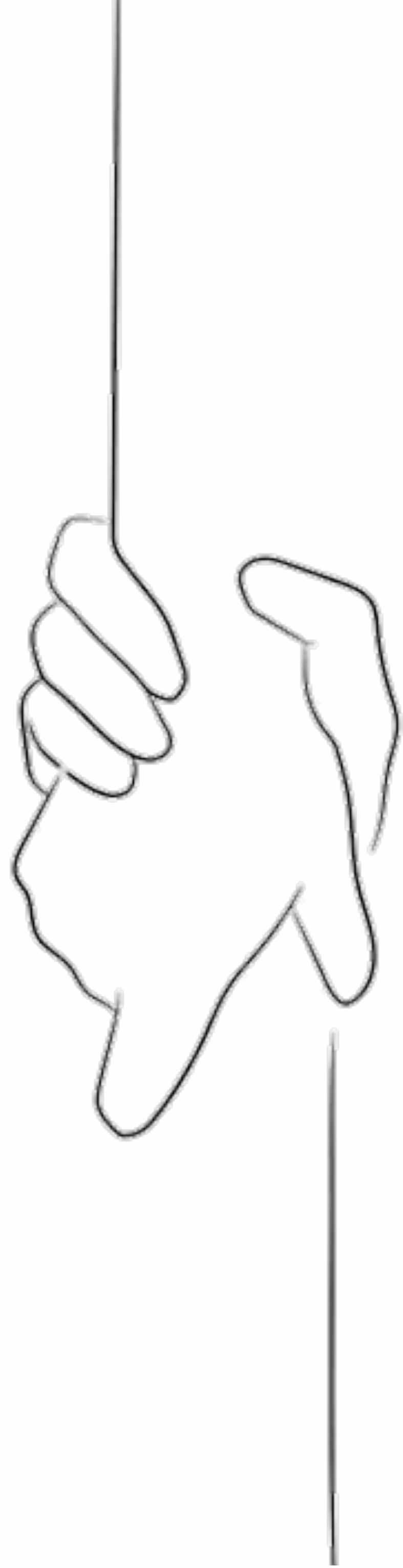
Böylece hiç ayrılmayacağız; devredilsek ya da yok edilsek bile. Anlaşmamıza bunu da ekledim.

Uzun süreden sonra ilk defa bu kadar huzurluyum ve sonunda hayattan istifa etmenin mutluluğunu yaşıyorum. Neticede hayat da bir iş. Günlük yirmi dört saat mesaisi olan, getirisi az, koşulları ağır ve tehlikeli bir iş. İki aylık ihbar sürem bugün itibarıyla başladı, artık benim yerime başkasını bulsunlar...

Sağır olasıca bir ses şahına bu feryadım,
Hüküm sürdüğün yere bakıp daliver hele,
Şiddetinin doruğundan mıdır bilmem,
Gönlü epriyor şu dağ ceylanının.

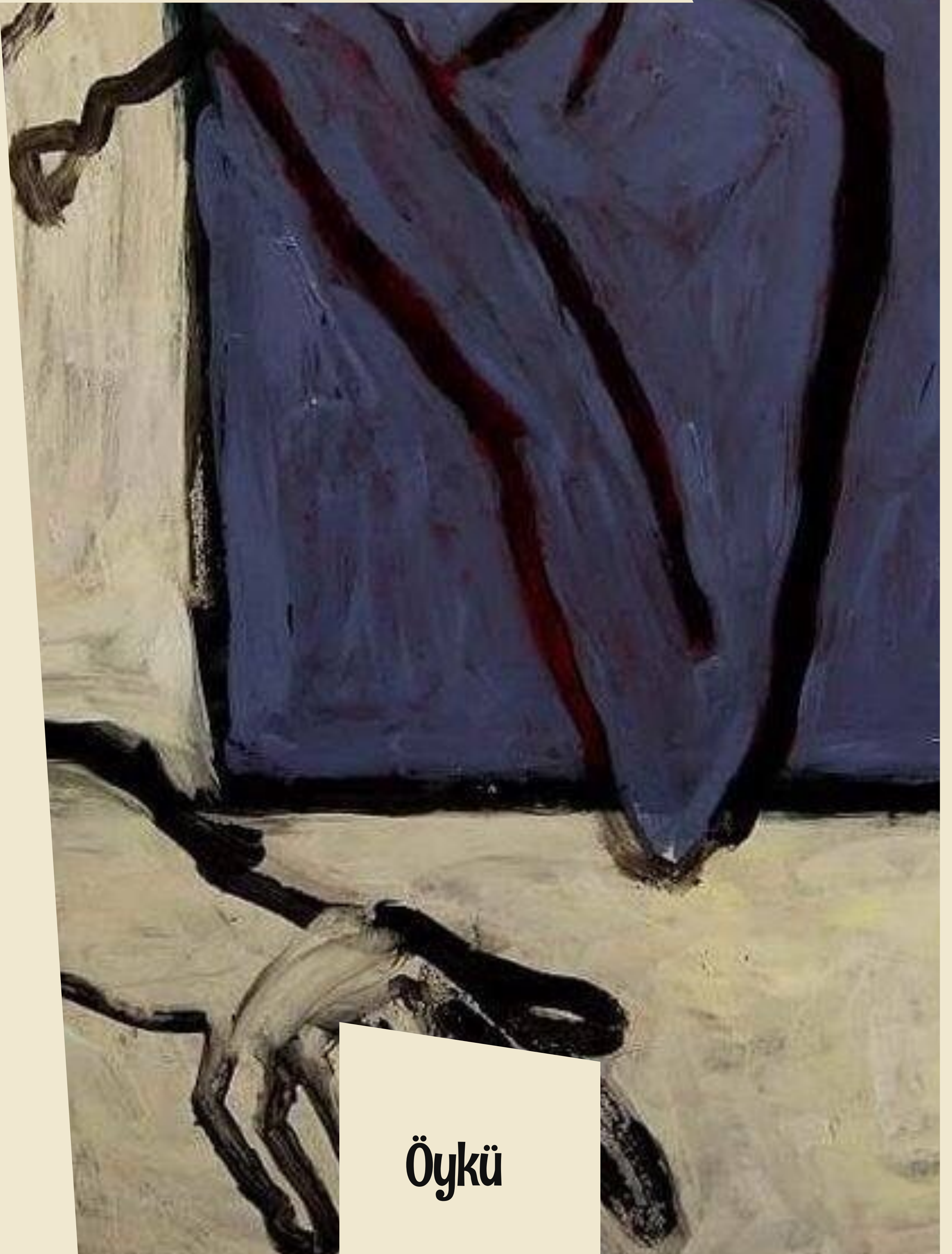
Aman ver ya şuayp,
Aman ver, meczup olmadan fermanına,
Aman ver şu irin dolu dimağa,
Aman ver gayrı,
Aman ver.

Dağ ceylanı çaresiz, amansız,
Kahrı Ağrı Dağı'nda karlara gebe.
Ses şahına hükmünü geçiremiyor,
Doymuyor kedere, sızlanmıyor kadere.
Ama kırmak istiyor arşa çıkan teller,
Yıkmak istiyor umuduna engel olan devleri.
El ver ya medet,
El ver, Sahra olmadan bir yudum suya,
El ver şu yetim kalan yürüğe,
El ver gayrı,
El ver.

İSMAIL SAKLAK

Öykü

Bay Morales'in Dişleri

Luis Miguel Morales pencereden yüzüne vuran yaz güneşiyle uyandığında evde kopan kızılca kıyameti işitmesi uzun sürmedi.

Gelini Rebeca, bir yandan okula göndereceği küçük oğlunun kahvaltısını hazırlarken diğer taraftan telefonun ucundaki bir kimseye "Şu bunak herif canıma yetti anladın mı? Evdeki varlığı dahi beni huzursuz etmeye yetiyor." diye haykırıyordu.

Bay Morales ne vakittir oğlunun evinde gördüğü muameleye dayanamıyordu. Bir suçun cezasını çeker gibi gündüzleyin itilip kakıldığı, akşam olup da evin beyi gelince herkesin rol kestiği bu berbat konakta ölümü beklemekten ve bir türlü ölememekten sıkılmıştı.

"Bu kadarı fazla..." diye mırıldandı kendi kendine.

Çekmecesinden bir kâğıt, kalem çıkardı ve titreyen elleriyle şu satırları yazdı:

"Sevgili oğlum Friedrich!

İyi bir eş olabilmek için iyi bir evlat olmaktan vazgeçmeni anlıyorum. Eh, şu anda bir babadan çok bir eşe ihtiyaç duyduğun aşikâr. Fakat senin de evlatların var ve unutma ki bir gün sen de yaşlanacaksın.

Ben artık gidiyorum, umarım sevgili annen, sen ve ben cennette buluşuruz ve umarım Rebeca orada olmaz.

Elveda..."

Bay Morales mümkün olduğunca hızlı hareketlerle kendisine küçük bir çanta hazırladı ve Rebeca'nın şaşkın bakışlarına aldırmadan terk etti evi.

İki yıldır evden dışarı adım atmayan birisi için fazla büyüdü bir andı.

Enpizian Caddesi boyunca güneşlenen insanlar, kaygısızca koşturan çocuklar, sokak satıcıları, keman resitali sunan sanatkârlar, yeşillenmiş ağaçlar ve bolca oksijen...

Her şey bıraktığı gibi yerli yerindeydi işte.

Büyük meydana doğru yürümeye koyuldu. Bu kaçıışı oğluna ihbar edecek tanıdık bir yüzle karşılaşmaktan çekinir bir hali vardı. Böyle bir durum yaşanırca bozuntuya vermeyerek doktorun "Günde en az on dakika yürümen gerekiyor." dediğini söyleyecekti.

Meydana yakın bir yerde eski zamanlardan kalma iki katlı müstakil bir evin bahçesinden yollara taşan üzüm salkımlarını gördü ve biraz yemenin kimseyi rahatsız etmeyeceğini düşündü. Çocukluğunda olduğu gibi temkinli hareketlerle bir salkım kopardı ve ölmeden önce belki de son bir kez meyve hırsızlığı yaptığı için mutlu hissetti kendini.

Saat kulesine yakın eski bir otel vardı.

Otel Kasimira...

Oğlu Friedrich'in düğünü için farklı eyaletlerden gelen misafirler burada konaklamışlar ve Bay Morales'in sayesinde kendilerine hatırı sayılır bir indirim yapılmıştı.

Öyle ya, o vakitler şehir kütüphanesinin müdürü olmak protokolün doğal bir üyesi olduğunuz anlamına geliyordu ve bunun bazı ayrıcalıklar sağladığı bir gerçektir.

Kasimira'ya yönelmiş olan ihtiyar adam arkasından bir hasmı seslenmiş gibi birden duraksadı ve yüzünde koca bir korkuyla geldiği yöne doğru yürümeye başladı.

Para denilen bir problemi olduğunu bu kadar geç hatırladığı için kızılıyordu kendine.

Maaşının yatırıldığı bankaya girerken hesapları hakkında vekil tayin ettiği oğlunun tüm aylığını çekmemiş olmasını umut etti.

Sırası geldiğinde kimliğini bankoya bıraktı ve "Affedersiniz evladım, hesabımdaki bakiyeyi öğrenebilir miyim acaba?" diye sordu.

Vezne memuru, hemen her meslektaşı gibi bir süre cevap vermeden beklemiş sonra hesabın müsait olmadığını söyleyerek şöyle devam etmişti. "Yalnız iki maaş kadar kredi çekmeniz mümkün gözüküyor, tabi Müdür Beyi ikna edebilirsiniz."

Bay Morales o gün banka şubesinde cebinde bir hayli parayla çıktı dışarı.

"Vay canına!" dedi kendi kendine "Ne kadar da kolay oldu."

Banka müdürünün krediyi nerede kullanacaksınız sorusuna;

"Takma dişlerimi yenileyeceğim Müdür Bey, eh ne de olsa eskileri çeyrek yüzyıldır epey yıprandı." diye yanıt vermiş ve hazır cevap hallerinden bir şey kaybetmediğini görmek kendini iyi hissettirmişti.

Hem banka müdürü bu cevabı pek bir sevmiş uzun ve ıslak bir kahkaha patlattıktan sonra "Kredinizi onayladım öyleyse." demişti.

Kasimira Otel'deki odasına girdiğinde bir turizm denetmeni gibi etrafı süzüyordu Bay Morales.

Bir yatak, bir iskemle, bir şifonyer, caddeye bakan küçük bir balkon... Yetmiş iki sene evvel bugün doğmuştu ve son doğum günü partisi için fazla mütevazı bir odaydı bu.

Friedrich'in düğününe Kamuhara'dan gelen ve düğün boyu "Ömrümde böyle berbat bir otel görmedim dostum." diye söylenen fakülte arkadaşı Martin Felluce'ye yıllar sonra hak vermişti işte.

Metal tutamaçları eskimiş ahşap kapıyı açıp balkona çıktığında aşağı baktı ve dizlerinin titrediğini hissetti. "Ölmek dediysek böylesi değil." dedi kendi kendine. Sonra balkon demirlerindeki sertleşmiş güvercin dışkılarını fark etti ve çocukluğunun en zevkli oyunlarından birini oynamak geldi aklına. Önce başparmağıyla işaret parmağını birleştirdi ve sonra işaret parmağını hızlıca ayırdı diğerinden. Evet demirdeki ilk güvercin dışkısı aşağı doğru yola çıkmıştı bile. Belli belirsiz bir aralık geçmişti ki "Karavana!" dedi Bay Morales, kalabalık caddeden kimseyi şişleyememişti. Az sonra ikinci kez birleşti parmaklar ve yeni bir dışkı kütlesi caddede arzı endam eden orta yaşlarda şık giyimli bir kadının tam kafasına indi. Bay Morales önce ne olduğunu anlayamadı ama kafasını yukarı çevirerek bir suçlu arayan kadının haline bakınca atışın başarısına kanaat getirdi ve yakalanmak korkusuyla eğildi balkonda. Kıçının üstüne oturup da bükülmüş dizlerini kollarıyla sardığında çocukluğundaki gibi kahkahalar atıyor ve durmadan "Vay canına!" diyordu.

Neden sonra kahkahalar yerini kesik ve içli ağlamalara bırakmıştı. Yetmiş iki yaşında bir adam eski bir otelin köhne ama manzaralı balkonunda yalnızlığına ağlıyordu.

Birden karşıdaki binanın teras katındaki ışıklı tabelada yazan şey ilgisini çekti.

Her akşam dokuzda RockandRoll partisi...

"İşte bu güzel haber." dedi Bay Morales, "Akşama orada olmalıyım."

Akşam yemeği için ünlü MarafonaRestaurant'da kendine bir rezervasyon yaptı. O sevimsiz evden çıkarken ilaçlarını bile isteye almamıştı yanına.

Yol boyu yürümekten nefesi kesilecek gibi olmuş, baş belası öksürük krizleri yakasını bırakmamıştı. Biraz dinlense iyi olacaktı.

Biraz uyku her derde devaydı. Hem yaklaşmakta olan akşam için planları vardı. Gün boyu pek de bir şey yememiş olmasının etkisiyle kıvrıldığı yatağında tatlı bir uykuya teslim etti kendini.

Uyandığında saat yediyi vuruyordu. Aynanın karşısına geçtiğinde belki de hayatında son kez tıraş olmaya koyuldu. Sonra gerçek bir beyefendi gibi saçlarını taradı, güzel kokular süründü ve aynadaki silüetine seslendi. "Parti başlıyor adamım."

MarafonaRestaurant'da halen protokolün bir üyesiymiş gibi karşıladılar Bay Morales'i. Garson bir refakatçi gibi masasına kadar eşlik etti. Bir başkası sandalyesini çekti, öteki boynuna bir mendil bağlamasına yardımcı oldu.

Sahne hafif müzik yapan gitarist kız başıyla selamladı Bay Morales'i.

Kırmızı şarap eşliğinde az pişmiş sığır etine acı tatlı anılar eşlik etti yemek boyunca.

Bir başına yemek yediği masada hayatının en kötü haberini almış gibi hüznlenen, sonra aniden tebessümler saçan, ardından gözleri dolan bir vakit, sonra kahkahalar patlatan bu adamın izini süren oğlu Friedrich polis amirliğinden gelen bilgi sonrası otele koşmuş ancak babasının kuru çantasından ve odaya yayılmış kokusundan başka bir şeye erişememişti.

Ve saat dokuzu vurduğunda RockandRoll gecesi yapan kulübün en yaşlı müşterisi olarak yerini almıştı bile. Demografik analizlerde genç sınıftan sayılmasalar bile kendisine göre epey genç sayılabilecek insanların bir araya toplandığı bu küçük ve sıcak yerde kimse ona bir kralmış gibi davranmıyordu. Yalnızca üzerine yapışan meraklı yahut ilgili bakışlar vardı. Barmeni yanına çağırdı ve yüklü bir bahşış verdikten sonra "Evlat!" dedi. "Bugün yetmiş ikinci doğum günüm. Benimle özel ilgilenmeni ve mümkünse karamelli bir doğum günü pastası ayarlamanı rica ediyorum. "

Aldığı bahşışın büyüklüğünden hayli etkilenen barmen masayı hafif içkiler ve tatlı, tuzlu atıştırmalıklarla donattı.

Gecenin açılış şarkısı The Rolling Stones'tan " Start Me Up" olunca sahne usta dansçılarla doldu. Bay Morales oturduğu yerden elleri ve ayaklarıyla ritme eşlik ediyor, hatta bazen özellikle nakarat kısımlarında ayağa kalkıp kafasını sallıyordu.

Gece mavisi bir döpiyes giymiş, narin elleri, ince dudakları olan kırklarında alımlı bir hanım masasına yaklaştı ve şöyle dedi: "Şaşılacak şey belki ama sanırım siz de benim gibi yalnızsınız. "

Bay Morales yüzünde büyük bir memnuniyetle "Hanımefendi sizin gibi birinin yalnız kalması pek tabii bir durum olmadığı için Tanrı bizi karşılaştırmış olsa gerek, rica etsem oturamaz mısınız?" diye cevap verdi.

Kısa sürede sohbet o kadar ilerlemişti ki Bay Morales; Daniela Flardi ile ne vakittir hiçbir kadınla hatta hiçbir insanla kuramadığı bir yakınlık kurmuştu. Hatta bir ara DeepPurple 'dan Smoke on the Water çalmaya başladığında kendilerini sahneye atmışlar ve birlikte RockandRoll bile yapmışlardı. Bu dans izleyicilerin ilgisini çekmeyi başarınca alkış yağmuruna tutulmuşlardı. Bu durum karşısında heyecanlanan Bay Morales "Biliyor musun?" demişti. "Uzun yıllar sonra belki de ilk kez birileri tarafından takdir edildiğimi hissettim."

Doğum günü pastasını üflerken kulüpte bulunan herkes yanlarındaydı ve Bay Morales'e yeni yaşında sağlık diliyordu.

Böylesine bir yetmiş ikinci yaş partisini hayal etmediği kesindi ve "Ulu tanrım! Sana şükürler olsun." demekten alamıyordu kendini.

Bu sırada Friedrich Morales günün sonunda babasının otele geleceğini düşünerek odasında beklemeye koyulmuştu.

Rebeca'nın ona karşı kötü tavırlarını hiçbir zaman fark etmediği için affedemiyordu kendini. Evet, hiçbir insanın bu kadar kör olmaya hakkı yoktu.

Çok çalışmak, işlerin yoğunluğu, hayat telaşı...

Günün sonunda ne kadar aptal şey varsa hiçbiri insanı ailesinde olup bitenlerden bihaber kılmamalıydı.

Babasını bir yaşlı bakım evine yerleştirmeyip yanına aldığı için hayırlı evlat olduğunu zanneden ve bunun için sağda solda kasım kasım kasılan bir adam eski bir otelin balkonunda ağlıyordu işte. Aynı gün aynı yerde babasının ağladığını bilmeden...

Sonra gözüne balkon duvarına yazılmış bir yazı ilişti. Hemen toparlandı, gözyaşlarını sildi ve yazıyı okumaya koyuldu.

"Tarih On Ağustos Bin Dokuz Yüz Seksen Dokuz. Cenaze merasimim için farklı bir eyaletten gelip de bu otelde konaklamak zorunda kalan bir dostum belki bu notu görür diye yazıyorum. Bugün ilaçlarımı almadığım için ölümün kıyısında olduğumun farkındayım. Üzdüğüm insanların kalbini kazanabilmemin bir yolu olsaydı keşke. Dilerim beni affederler. Oğlum Friedrich kendisini yiyip bitirmesin. Esasında o iyi bir çocuk. Ona ufak bir kredi borcu bıraktığım için üzgünüm.

Bu akşam ölmeden önce son bir kez RockandRoll partisine katılacağım ve bu yüzden mutlu öleceğim. Sağlıcakla kalın.

Luis Miguel Morales."

Friedrich Morales merdivenleri üçer beşer inerken "Tanrım sana şükürler olsun!" diye bağıyor babasının izini bulduğu için sevinç gözyaşları döküyordu.

Resepsiyona geldiğinde güçlü ve telaşlı bir sesle "Bu civarda RockandRoll partisi düzenleyen bir kulüp var mı?" diye soslendi. Neler olup bittiğini anlamayan görevli gözlüklerini indirdikten sonra gayet ağırdan alan bir halde karşı binada böyle bir yer bulunduğunu söyleyince Friedrich Morales babasını bulmaya bir adım daha yaklaştığını hissetti. Kulübün kapısından girdiğinde heyecanla etrafı kolaçan etti.

Sahne de dans edenler ve masalarında kadeh tokuşturanlar vardı ama babasını bir türlü görememişti. Sonra bir masada olağandışı bir kalabalık görünce istemsizce oraya yöneldi.

İçinin daraldığını, kalbinin sıkıştığını hissediyordu. Yüzyıllar boyu hemen her insanın herhangi bir sebeple yaşadığı "Geç kalmış olmak" denilen o kahrolası duyguyu en ağır şekilde hissediyordu işte.

Kırklarında bir hanımın "Lütfen uyanın Bay Morales." diyerek ağladığını işitti.

Kalabalığı eliyle yardığında yere yatırılmış ve az evvel son nefesini vermiş babasının tıraşlı yüzü ve mavi gözlerini gördü.

Bay Morales gülümsüyordu.

Köhne yalnızlıklarını yenilemek nafîle ibadetlerin olmuş senin,
Bırak dünyan karanlığa gömülmek için kefen değiştirsin!
Uçsuz bucaksızlığın merkezinde yerçekimine yenilmiş o kaçak gölgen,
Kapanmışlıkların tezgahıdır şimdi manastıra benzer loş ve boş odaların.
Akşamdan kalma rakımsız hücrelerin abajurlarında kaynıyormuş duydum!
Hasretine adres soranlara santimlik umudunu kaybettiriyormuşsun .
Güneşin avlularında gecelerin koridorlarını bir etmeye çalışırken,
Kazandıklarının acemiliğinde kaybedilmişliklerin ustalığını,
Yalnızlığın perişan halini koca koca salonlarda bölüşüyormuşsun.
Unutma duyduğun gördüğün olunca, görmediklerini duymadan göreceksin!
Tekliğin çift çift ayrışırsa bölmek için bitikliğini sorgulayacaksın.
Bir gün halini sorana eğrilikte dökük, doğrulukta donuk kalacaksın,
Gerçek nefes için sahte havanı tavanda döven nem arayıp bulacaksın.
Sancılar bir uçurumdan atlar, dibindeki kaygısı oluncaya kadar sen,
Ölülerin uğrak bodrum yeri, mahzende korkuluksun hayaletlere süngerden
Katran tüylerin diken içinde bir bıçağa bilenen örnekleşen yedektir,
Seslerin hizasında, susların sınırında parçalı gereksizliğe gerek ararken!

Özlemin başını bükecek dizginlenmiş düzgün duraksamayan dertlerinle,
Zahiresi kapışılacak acının kan pazarlarının tarifelerinde.
Bir yol arayacaksın ki dönmeyecek gibi uzak ufukların hicretinde,
Toparlanmak için dağılacak her şeyin saçılan cinnetinin dökülen cehenneminde
Sakın üzülme ayrılık günümüz çattı diye bu bir lisan-ı tercümedir,
Mutluluk körebe oynamaz; lakin sobelemeyi körlere derssiz öğretir.
Rezaletin kendini iyi göstermeye çalışan şeytandır yer gök arasında,
Şeytan eğer yoksa aramızda, meleğin işi söylesene dünyada nedir?

Geçti derman çağlarımın çapsız güneşinde kuruyan çaprazlama günlerim
Şimdi bodosloma neşe kaynağına mutluluk sermayemi kefil ettim.

Ben ki yollar için önce yolu, yolu yordamıyla yola saldım
Gayretime bakıp bakıp nasibim nedir diye kuvvete kısmetten ölçü aldıldım...

ROMAN

LEVANNA'NIN GÜLLERİ

AFFAN FATİH ÖZTÜRK

YENİİNSAN

